

FÖRSVAR UTBILDAREN

CBRN-soldat

– Uppdrag som kräver bred kunskap SID 16

OMSLAGSBILD:
Våren 2023 deltog CBRN-
soldater från Hemvärnet
i övningen Aurora 23.
Foto: Thomas Lindahl

INNEHÅLL nr 1 2024

- 3. LEDAREN
- 4. De brinner för att utbilda andra inom CBRN
- 6. Civilplikt – en nygammal del av totalförsvaret
- 8. "Beredskap är något vi behöver lösa tillsammans"
- 10. NYTT FRÅN KANSLIET
- 11. INFORMATION FRÅN FÖRSVARSSUTBILDARNA
Det går bra nu!
- 12. TOTALFÖRSVARSSINFORMATION
Vad blir Sveriges roll i Nato?
- 14. UNGDOM
Kävlinge lockar ungdomar
- 15. Kassörträffar höjer kompetensen
- 16. VÅRA AVTALSBEFATTNINGAR
CBRN-soldat
- 20. BRA ATT VETA
Så klarar du maten vid kris eller krig
- 22. NOTISER FRÅN FÖRBUNDEN
KRÖNIKAN
26. Hur har Sveriges neutralitet egentligen sett ut?
- 27. SÅ FUNGERAR DET
Dagpenning, dagsersättning, arvode eller lön?
- 28. NOTISER OM TOTALFÖRSVARET

FÖRSVARSS UTBILDAREN

Tidningen är utgiven av
Svenska Försvarsutbildningsförbundet

ANSVARIG UTGIVARE: Generalsekreterare, Bo Stennabb
CHEFREDAKTÖR: Kristoffer Bäckström, Kristoffer.Backstrom@forsvarsutbildarna.se
REDAKTÖR: Anna Widerberg. REDAKTIONSSSEKRETERARE: Anna Karlsson
GRAFISK DESIGN OCH TRYCK: www.ClearDesign.se

MANUSSTOPP: Manusstopp för nr 3 2024 är den 22 april 2024
UPPLAGA: Upplaga ca 25 000 ex/utgivning, 5 nr under 2024

VI FORTSÄTTER ATT GÖRA DET VI ÄR BRA PÅ

Foto: Mikael Hedlund / AKA-Film

EFTER LÅNG VÄNTAN blev så Sverige till slut medlemmar i försvarsalliansen Nato och på Regeringskansliets hemsida kan vi läsa att: *"Regeringen gör den största omläggningen av Sveriges säkerhets- och försvarspolitik i modern tid genom att framgångsrikt integrera Sverige i Nato."*

VI MEDVERKAR TILL NATOS KOLLEKTIVA FÖRSVAR

Medlemskapet innebär en stor omställning för Sverige, men vad innebär det för oss i Försvarsutbildarna?

Försvarsberedningens rapport Kraftsamling från förra året slår fast att: *"Genom att möjliggöra ett tidigt agerande redan i fredstid kan Sverige bidra till att stärka Natos kollektiva försvar och därmed den samlade avskräckningen."*

Med andra ord ska vi i huvudsak fortsätta på samma spår som hittills, genom att rekrytera och utbilda avtalspersonal till totalförsvaret och bidra med totalförvarsinformation redan i fredstid. Visst kan det vara frestande att söka nya områden som en följd av Nato-medlemskapet och allt nytt som det för med sig, men det bästa vi kan göra är förmodligen att leverera mer av det vi gör redan idag. Vi vet ju att efterfrågan är hög på det vi levererar idag och att det samtidigt tar tid och resurser att utveckla nya områden, utbildningar och kurser.

I Sverige är det Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, som har i uppdrag att samordna landets civila beredskapsarbete inom ramen för Natosamarbetet. På MSB:s webbplats finns därför mängder med matnyttig information för den vetgirige, bland annat en beskrivning av hur det civila beredskapsarbetet inom Nato ser ut och hur Sveriges samarbete med Nato har sett ut hittills och hur det kommer att se ut framåt. Dessutom finns det en webbutbildning och en bra sida med frågor och svar. Adressen är msb.se.

MED MER PENGAR FÖLJER HÖGRE KRAV

Redan innan Nato-medlemskapet var det tydligt att våra politiker var villiga att satsa betydligt mer på totalförsvaret än vad som varit fallet tidigare. För bara några månader sedan

beslutade regeringen att skjuta till ytterligare 55 miljoner kronor till de frivilliga försvarsorganisationerna under 2024. Sedan 2018 har den samlade finansiering till de frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet höjts från 280 miljoner kronor till dagens 423 miljoner kronor. Höjningen har resulterat i fler avtal, fler utbildningar och fler föreläsningar som tillsammans stärker totalförsvaret. Men med ökad finansiering följer högre krav, eftersom man naturligtvis vill säkerställa att avdelade medel kommer till maximal nytta. Alla satsningar måste ju alltid vägas mot andra viktiga områden i samhället, såsom rättsväsende, vård och infrastruktur. Detta måste vi självklart förhålla oss till och vi måste säkerställa att vi hanterar de pengar som tilldelas oss med omsorg och respekt för gällande regelverk.

VÄGEN FRAMÅT

Den 26 april lämnar Försvarsberedningen sin slutliga rapport och först då kommer vi att kunna se exakt vad den innehåller, men sannolikt följer man den redan inslagna linjen med fortsatta satsningar på uppbyggnad av totalförsvaret. Det slutliga beskedet om framtiden kommer i det nya totalförvarsbeslutet i höst. Till dess fortsätter vi i Försvarsutbildarna med vårt viktiga arbete – för att parafrasera ministern för civilt försvar vid Folk och Försvars Rikskonferens där han uppmanade de som ännu inte börjat arbeta med sin beredskap med ett "Sätt i gång!"... **Vi slutade aldrig – vi har alltid varit i gång!**

BO STENNABB, generalsekreterare

Svenska Försvarsutbildningsförbundet

ADRESS: Karlavägen 65, Stockholm

POSTADRESS: Box 5034, 102 41 Stockholm

TELEFON: 08-587 742 00

E-POST: forsvarsutbildaren@forsvarsutbildarna.se

HEMSIDA: www.forsvarsutbildarna.se

ADRESSÄNDRINGAR:

Har du flyttat eller ska du byta adress? Se till att du får ditt nummer av Försvarsutbildarna utan avbrott! Gå in på www.forsvarsutbildarna.se – leta upp "Mina sidor" och gör dina ändringar direkt på hemsidan.

Alternativt, mejla via:
adressandring@forsvarsutbildarna.se

För att få utbilda sig till CBRN-soldat inom Hemvärnet krävs intresse för området och att man följer Försvarsmaktens värderingar. Ämneskunskaper inom något CBRN-område är bra men inte ett krav, eftersom man ingår i en pluton som ska lösa uppgiften tillsammans. Foto: Nicklas Ringhage

DE BRINNER FÖR ATT UTBILDA ANDRA INOM CBRN

I början på februari hölls Försvarsutbildarnas årliga fortbildningskurs för CBRN-instruktörer. Kursdeltagarna Nicklas och Caroline brinner för att utbilda andra på området – och vill uppmana fler att våga ta steget och bli instruktörer.

CBRN-FÖRBUNDET ÄR FÖRSVARsutbildARNAS experter på kemiska händelser, strålning och smitta och utbildar både på den militära och civila sidan. Förutom att utbilda CBRN-soldater till Hemvärnets fyra CBRN-plutoner handlar det också om att lära ut CBRN på bland annat den grundläggande soldatutbildningen för frivilligpersonal och på kombattantutbildningar. En annan

viktig uppgift är att utbilda instruktörer som ska kunna hålla i alla kurserna.

– Eftersom det händer så mycket på området hela tiden har vi en fortbildningskurs för instruktörer varje år där vi lyfter det som är aktuellt. På samma gång får deltagarna också möjlighet att förnya de behörighetsbevis som krävs för att de ska få vara instruktörer för brandutbildningen

och tillpassningskontroller med tårgas, berättar Bernt-Åke Nensén, förbundssekreterare för CBRN-förbundet och kurschef för fortbildningskursen som hölls i början på februari.

FÖRSTÅENDE CHEF OCH FAMILJ

En av de tolv deltagarna på kursen var Nicklas Ringhage som gjorde sin grundutbildning inom CBRN 2017–2018 och fortsatte med instruktörskursen året efter.

– Direkt när jag var klar fick jag följa med och utbilda vid en GU-F på Revingehed i Skåne och hamnade verkligen i hetluften direkt. Det var jätteroligt och kändes som att det gick bra. Jag har alltid tyckt om att prata med människor och att lära ut, säger Nicklas.

Nu är han instruktör på både GU-F:ar och kombattantutbildningar. Sammanlagt kan det bli 8–9 utbildningar om året.

– Jag utbildar inte bara inom CBRN utan är allmäninstruktör också och håller ofta i förläggningstjänsten och fältdygnen. Jag gillar att vara med hela vägen och se hur eleverna utvecklas. Ibland kan det vara elever som kommer till våra förband sedan, vilket blir extra roligt, säger Nicklas.

Till vardags jobbar han som yrkeschaufför och kör färdtjänst.

– Som tur är har jag en förstående chef och familj. Min fru och bonusbarn har följt med ibland när jag hållit kurser i Falsterbo.

Utöver det är han också gruppchef i sin CBRN-pluton.

– En fördel med att vara instruktör är att man får tillgång till så mycket kunskap som man kan dela med sig av i sitt kompani eller pluton. Vi har andra instruktörer i vårt förband också och det är en stor tillgång, säger Nicklas.

BYTTE FRÅN LÄRARE TILL INSTRUKTÖR

Även Caroline har varit med i Hemvärnet i många år och är plutonchef för en skyttepluton.

– För många år sedan hade jag ett befäl som tyckte att jag skulle utbilda mig till instruktör. Jag tyckte att det lät roligt och det låg också nära till hands eftersom jag jobbade som lärare. CBRN-instruktör har jag varit i tre år, berättar hon.

I somras slutade hon sitt lärarjobb för att börja jobba åt Försvarsmakten på heltid, dels som instruktör, dels med andra uppgifter.

– Jag gillar att undervisa, men läraryrket har förändrats och innebär nästan mer dokumentation än undervisning

numera. Då är det mycket roligare att jobba som instruktör och få möjlighet att lära ut på riktigt, påpekar Caroline.

VILL UPPMANA FLER ATT BLI INSTRUKTÖRER

Både hon och Nicklas är nöjda med fortbildningskursen. Utöver uppdaterade behörighetsbevis har de bland annat fått ta del av nya regler, hjälpmedel och material – allt från kläder till indikeringsinstrument och autoinjektorer med motmedel om man skulle få i sig kemiska stridsmedel.

– Förutom själva utbildningsmomenten är det jättebra att få träffas så här och utbyta erfarenheter med varandra, säger Caroline.

– Det känns verkligen att man satsar på oss, vilket gör att man blir taggad på att bli ännu bättre, säger Nicklas.

Båda vill också varmt rekommendera fler att utbilda sig till instruktörer, vare sig det handlar om CBRN eller andra områden.

– Det är brist på instruktörer så det behövs verkligen. För egen del är det otroligt givande och gör att man lär sig så mycket själv och växer som människa, säger Nicklas.

TEXT: SARA BERGQVIST

● fakta

CBRN

CBRN står för kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära händelser och hot (Chemical, Biological, Radiological and Nuclear).

UTBILDNINGAR SOM CBRN-FÖRBUNDET HÅLLER I:

Grund- och fortsättningskurser inom CBRN på den militära och civila sidan. Även gruppchefskurs på den militära sidan. Instruktörsutbildning inom CBRN, både civilt och militärt. Håller i utbildningen för räddning- och röjningsstyrkor. Utbildar också i CBRN på GU-F:ar och kombattantutbildningar. För närvarande handlar det om cirka 10–12 utbildningar per år.

Välkomna att söka bidrag för åtgärder som bidrar till stärkandet av Sveriges försvar och fredsbevarande åtgärder.

Berättigade att söka är frivilliga försvarsorganisationer och organisationer som verkar för stöd till samhälle och individer.

Ansökningar kan göras under två perioder per år:
1 april – 1 september och 1 oktober – 1 mars

För ansökningsformulär och mer information, se hemsidan.

CIVILPLIKT – EN NYGAMMAL DEL AV TOTALFÖRSVARET

Den 20 februari i år var första gången sedan 2008 som personer skrevs in och krigsplacerades med civilplikt. Först ut är personer som ska förstärka den kommunala räddningstjänsten och därefter följer elförsörjningsområdet.

BAKGRUNDEN ÄR DET ALLT ALLVARLIGARE säkerhetspolitiska läget tillsammans med en ökad hotbild mot Sverige. Försvarsberedningen skriver i sin rapport Kraftsamling, som kom i slutet av 2023 att:

”Det säkerhetspolitiska läget är det allvarligaste sedan andra världskrigets slut. Förberedelserna, beredskapen och förmågan inom hela totalförsvaret, både det militära och det civila försvaret, måste öka skyndsamt.”

I rapporten framhåller Försvarsberedningen att behovet av personal, både i antal och när det gäller kompetenser, kan skilja sig åt mellan fredstida verksamheten och den verksamhet som ska bedrivas vid höjd beredskap och i krig. Vissa verksamheter behöver förstärkas och här kan civilplikten komma till stor nytta.

300 TILL RÄDDNINGSTJÄNSTEN FÖRSTA ÅRET

Regeringen beslutade att återaktivera civilplikten strax före jul förra året, efter att ha utrett frågan i ett så kallat snabbspår, och beslutet trädde i kraft den 19 januari i år. I första steget omfattas kommunal räddningstjänst och elförsörjning och allra först ut är personer som är utbildade men inte anställda inom kommunal räddningstjänst.

Totalt har regeringen avsatt 60 miljoner kronor för civilplikt inom räddningstjänsten under 2024. Förhoppningen är att runt 300 personer ska kunna utbildas det första året. För 2025 föreslås budgeten och därmed också antalet civilpliktiga att öka. I en intervju i TV4-nyheterna berättade ministern för civilt försvar, Carl-Oskar Bohlin, om lärdomarna från kriget i Ukraina som visat vilka sektorer som utsätts för särskilda påfrestningar i ett krig:

”Bara under 2022 släckte den ukrainska räddningstjänsten 15 000 bränder. Det handlar om tillkommande

uppgifter att kunna indikera och röja oexploderad ammunition, hantera raserade byggnader etcetera. Det är vår räddningstjänst inte dimensionerad för i dag.”

HUR GÅR INSKRIVNING TILL CIVILPLIKT TILL?

Personer som de senaste 20 åren har genomgått en relevant utbildning vid Statens räddningsverk eller Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och har kompetens för räddningstjänstuppgifter kontaktas av MSB.

Istället för mönstring gör man en så kallad ”annan utredning” för att ta reda på om individen har kompetens och kroppskraft för att kunna tjänstgöra inom räddningstjänsten. Inför utredningen säkerställer Plikt- och prövningsverket att personen inte redan är krigsplacerad i något annat uppdrag.

Därefter meddelar MSB Plikt- och prövningsverket vilka personer som ska skrivas in och krigsplaceras varpå Plikt- och prövningsverket fattar det formella beslutet och meddelar individerna.

Krigsplaceringen innebär dels att man kan kallas in till tjänstgöring vid höjd beredskap, dels att man kan kallas till repetitionsutbildning med stöd av lagen om totalförsvarsplikt.

Samtidigt som arbetet med att skriva in civilpliktiga till den kommunala räddningstjänsten har Svenska kraftnät fått i uppdrag att förbereda för civilplikt inom elproduktion och nätverksamhet.

VAD MENAS MED TOTALFÖRSVARSPLIKT?

Civilplikten är en del av totalförsvarsplikten som innebär att alla som bor i Sverige och är mellan 16 och 70 år kan kallas in för att hjälpa till på olika sätt vid krigsfara och krig.

Det finns tre typer av totalförsvarsplikt:

- Värnplikt i Försvarsmakten.
- Civilplikt inom verksamheter som regeringen beslutar om. Till exempel inom räddningstjänst och elförsörjning.
- Allmän tjänsteplikt som innebär att man tjänstgör inom verksamheter som måste fungera även vid krigsfara och krig. Det kan betyda att man 1) fortsätter på sitt vanliga jobb, 2) har ett frivilligavtal med en myndighet efter att ha utbildats hos en frivillig försvarsorganisation, eller 3) får i uppgift av Arbetsförmedlingen att utföra arbete som är särskilt viktigt för totalförsvaret.

KAN JAG ANMÄLA MIG SOM FRIVILLIG OM JAG VILL GÖRA CIVILPLIKT?

Nej, inte i dagsläget. Däremot kan den som vill göra en frivillig insats inom totalförsvaret söka sig till någon av de 18 frivilliga försvarsorganisationerna, som rekryterar och utbildar förstärkningspersonal inom en lång rad befattningar till både det militära och det civila försvaret. På frivilligorganisationernas webbplats frivilligforsvaret.se finns mycket information och även ett test som kan vara en hjälp att hitta rätt bland de olika frivilliguppgifterna.

En av dessa 18 frivilliga försvarsorganisationer är Försvarsutbildarna, vars tidning du just nu läser. På sidan 16 i det här numret kan du läsa om vad det innebär att ha en frivilligbefattning som CBRN-soldat inom Hemvärnet och vilken utbildning du kan få av Försvarsutbildarna. I förra numret fanns ett reportage om frivilliga räddning- och röjningsstyrkor och i kommande nummer kommer fler frivilliga befattningar att presenteras för att ge en bättre uppfattning om hur man kan vara med och stärka totalförsvaret genom en frivillig insats.

JAG VILL INTE GÖRA CIVILPLIKT – MÅSTE JAG DET?

Även om det alltid görs en bedömning av individens kroppskrafter och lämplighet i övrigt, så är begäran om att slippa inte i sig skäl nog. Det går dock att överklaga ett beslut om civilplikt.

CIVILPLIKTENS HISTORIA

Civilplikt ersatte de vapenfria utbildningarna 1995 och hade sin storhetstid på 1990-talet. Den som mönstrade och ansågs lämpad för tjänstgöring i totalförsvaret kunde skrivas in till antingen värnplikt eller civilplikt. Regeringens dåvarande mål var att cirka 10 000 kommunala beredskapsmän skulle utbildas per år. Problemet var dock att kommunerna, till följd av ekonomiska nedskärningar och ändrade förutsättningar för det civila försvaret, inte var intresserade av att krigsplacera några beredskapsmän. De sista civilpliktsutbildningarna lades ner 2008.

TEXT: ANNA WIDERBERG

” DET SÄKERHETS-
POLITISKA LÄGET ÄR DET
ALLVARLIGASTE SEDAN
ANDRA VÄRLDSKRIGETS SLUT.

Försvarsberedningens rapport Kraftsamling

”BEREDSKAP ÄR NÅGOT VI BEHÖVER LÖSA TILLSAMMANS”

Grundkursen i civil beredskap samlade ett 30-tal deltagare på Höllviksnäs i början av februari. De åkte därifrån med en känsla av att vara med och bygga en ny gemenskap i Sverige.

KURSEN RIKTAR SIG TILL ALLA som har eller är på väg mot ett civilt avtal med en kommun, länsstyrelse eller myndighet. Målet är att ge en grundläggande kunskap om civil beredskap på lokal och regional nivå, och hur rollfördelningen mellan de olika aktörerna ser ut.

– Kursen ger helhetsförståelsen, sedan går man andra kurser för att lära sig det man behöver i sin specifika befattning, förklarar kurschefen Bengt-Olof Svensson.

VIKTEN AV ATT VARA FÖRBEREDD

Rana Rafo Awraha är medlem i Civilförsvarsförbundet och har avtal med FRG i Nyköping.

– Jag tror inte att samhället har förstått vikten av att vara förberedd, många tror nog inte att det kan hända något. Vi lever i ett välordnat land som inte varit i krig på flera hundra år. Är man utlandsfödd som jag så har man ett annat perspektiv, vi behöver ordna till de här sakerna.

Ett exempel på insats som hon deltagit i är att assistera räddningstjänsten med kontroll och underhåll av vatten-

tankar som placerades ut i kommunen i samband med att vattnet stängdes av under en renovering av vattentornet.

– Kursen var verkligen mycket bra eftersom den täckte helheten i civil beredskap, en bra grund för vidare utbildningar, menar Rana.

SKAPAR GRUNDGEMENSKAP

Stefan Billqvist jobbar till vardags med vatten och avlopp i en mindre skånsk kommun. Han har varit med i Försvarsutbildarna sedan ungdomen. Efter en period i Hemvärnet är han idag engagerad i Insatsingenjörerna och har ett avtal med länsstyrelsen.

– Beredskap är något vi behöver lösa tillsammans, anser han. Att återuppbygga den civila beredskapen tror jag dessutom bygger en grundgemenskap i samhället som vi har nytta av även i andra sammanhang.

– Det handlar inte bara om att förbereda för konflikter och krig, vi har ju pandemier, snökaos, översvämningar och klimatförändringar med mera som ger extraordinära belastningar på samhället.

GLAD OCH UPPRYMD AV KURSEN

Erik Kylin sitter i distriktsstyrelsen för civilförsvarsförbundet i Västra Götaland och har avtal med FRG i Lerum.

Lektionerna varvades flitigt med olika diskussioner i grupp. Deltagarna framhåller detta som ett mycket viktigt inslag i kursen, ett sätt att utbyta kunskaper och erfarenheter. Foto: Jörgen Sjöholm

Kurschefen Bengt-Olof Svensson var också instruktör på kursen och deltagarna Åsa, Stefan, Erik och Rana. Foto: Jörgen Sjöholm

– Det är otroligt viktigt att öka beredskapen för allt från hackerattacker och naturkatastrofer till väpnad konflikt, jag är bestört av den nedmontering som genomförts, konstaterar Erik Kylin.

– Det här är mitt sätt att försöka bidra. Jag tror att för att hålla ihop samhället måste alla ge lite mer än att bara jobba mot betalning.

Han har bland annat deltagit i insatser på Landvetter under covid-pandemin för att informera och topsa resenärer. Erik tycker att kursen var fantastisk.

– Lagstiftning och samordningsprinciper är kanske inte jättespännande ämnen, men det känns hoppingivande att vi börjar ta tag i detta igen. När jag åkte från kursen kände jag mig glad och upprymd.

ALLA KAN BIDRA

Jag tycker att alla som kan bidra ska göra det. Sen kan man bidra olika mycket och på olika sätt, menar Åsa Wackelin Flanking.

Hon jobbar till vardags med trygghetsocial hållbarhet vid Allmännyttan AB GotlandsHem. Hennes chef har en bakgrund i Försvarsmakten och är positiv till att hon ibland tar ledigt för sitt frivilligengagemang.

– Med tanke på Gotlands läge har jag svårt att se något företag som skulle ha något emot detta, säger hon.

Åsa är kårchef för Frivilliga Automobilkåren på Gotland och har avtal med Trafikverket som medlem i en Motor- och Transportenhet. Att hon hamnade där beror på intresset för tunga fordon och hon är själv bandvagnsförare.

– Jag skulle vilja få in beredskapsresonemangen i skolundervisningen, dels för att våra barn ska få förståelse och kunskap att ta hand om sig själva, dels för att det kommer ge en bredare förståelse på samhälls nivå efter hand som barnen blir vuxna, avslutar Åsa intervjun.

VIKTIGT MED TYDLIGHET

När föreningen Folk och Försvar genomförde sin rikskonferens i januari gjorde såväl militärer som ministrar ovanligt spetsiga uttalanden på temat "Kriget kan komma – också till oss". Vad tänker våra kursdeltagare om detta?

– Jag anser nog inte att de sa något nytt, fast man har uttryckt det lite mjukare tidigare, säger Åsa.

– Om det då är många som inte förstår allvaret är det dags att skärpa tonläget, det är inget att hymla med.

– Jag tycker om tydlighet. För 10-15 år sedan kallades försvar och beredskap för ett "särintresse" och för att vända på den uppfattningen behövs raka besked, anser Stefan, medan Erik funderar så här:

– Jag har en känsla av att vi i Sverige ofta låter det gå lite för långt innan vi tar tag i saken vid en kris. Vi är inte så duktiga på rådiga ingripanden, så vi kan behöva tydligheten.

TEXT: JÖRGEN SJÖHOLM

● fakta

CIVIL BEREDSKAP

Termen "civil beredskap" är ett samlingsbegrepp som innefattar det civila försvaret såväl som krisberedskapen i fred. Dessa båda är i vissa avseenden separata företeelser, men är ur andra aspekter tätt sammanflätade. Krisberedskapen är till för händelser där de normala resurserna inte räcker till, och utgör samtidigt basen för det civila försvaret.

FRG – Frivillig resursgrupp: Kommunal förstärkningsresurs att ta till vid en större samhällsstörning, finns idag i ungefär hälften av Sveriges kommuner.

Insatsingenjörerna: Frivilligorganisation som utgör en kompetenspool för totalförsvarets organisationer att knyta till sig specifika ingenjörskompetenser.

Frivilliga Automobilkåren (FAK): Frivilligorganisation med uppgift att vidareutbilda förare för att säkerställa den tunga trafiken i en krissituation.

Motor- och Transportenhet (MTE): Regional förstärkningsresurs.

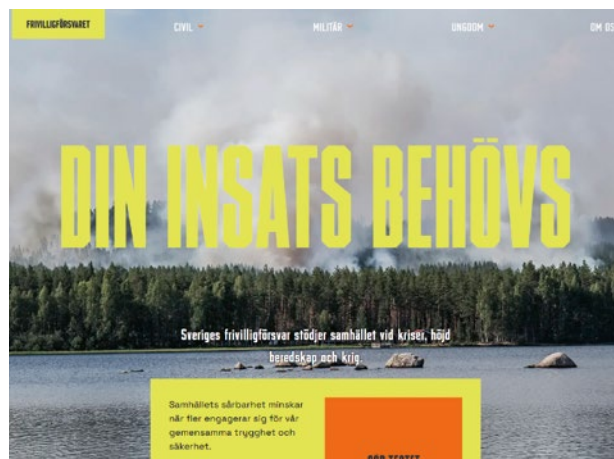
FRIVILLIGFÖRSVARET.SE

DEN GEMENSAMMA HEMSIDAN för de frivilliga försvarsorganisationerna har bytt namn till **frivilligforsvaret.se** och i samband med det även bytt grafisk profil.

Frivilligförsvaret.se är en gemensam portal för att informera om organisationernas uppdrag för samhällets beredskap vid kriser, höjd beredskap och krig.

Du som är intresserad av att göra en insats hittar information om hur du kan engagera dig. Där finns också ett test för dig som är osäker på var din plats skulle kunna vara.

Det finns alltid ett behov av frivilliga så dela gärna detta med andra som kan vara intresserade.

TOTALFÖRSVARET LOCKAR ALLT FLER – ÄVEN UNGA

KRIGET I UKRAINA HAR FÅTT fler svenskar att engagera sig frivilligt i Hemvärnet och de frivilliga försvarsorganisationerna. Både antalet vuxna och ungdomar som vill ställa upp och bidra har ökat.

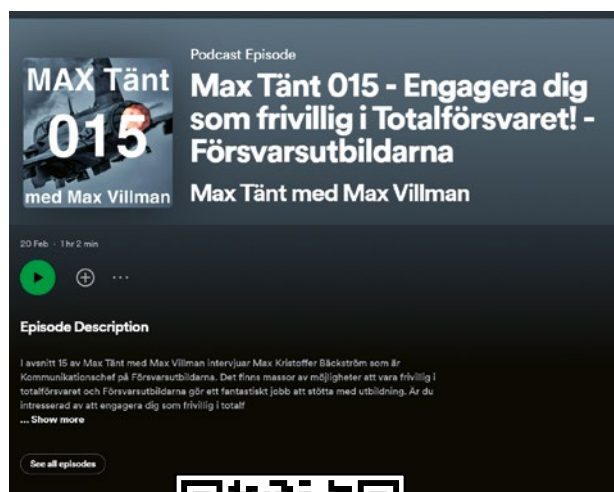
Svenska Dagbladet har gjort ett reportage om vår ungdomsavdelning Försvarsungdom Kävlinge.

Om du eller någon du känner har tillgång till Svenska Dagbladets webbtidning kan du läsa artikeln här:

ENGAGERA DIG SOM FRIVILLIG I TOTALFÖRSVARET!

FÖRSVARsutbildarna HAR VARIT MED i Max Villmans podd, Max Tämt. Max Villman är tidigare stridsflyg på JAS 39 Gripen och i Max Tämt podcast pratar han stridsflyg, militärt, ledarskap och personlig utveckling. Han intervjuar dessutom spännande människor. I avsnitt 15 intervjuade Max Villman Kristoffer Bäckström som är kommunikationschef på Försvarsutbildarna. Avsnittet handlar om de många möjligheter som finns att vara frivillig i totalförsvaret och det fantastiska jobb som Försvarsutbildarna gör genom att stötta med utbildning. Max kommer eventuellt att besöka en av våra kurser under året och göra en film för att visa utbildningen.

DET GÅR BRA NU!

Det säger Kristoffer Bäckström, kommunikationschef på Försvarsutbildarna, och tillägger att det främst är de civila uppdragen som ökar. Förra året var rekryteringsansvaret på den civila sidan för första gången större än för Försvarsmakten.

I takt med att Försvarsutbildarnas uppdrag ökar behövs allt fler instruktörer. Foto: Elin Göthe Nord

FLER OCH FLER VILL GÖRA EN INSATS för totalförsvaret och allt fler civila myndigheter vill ha hjälp av frivilligheten.

MILITÄRA UPPDRAG

Huvuddelen beställs centralt av Försvarsmakten och grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU-F) är högst prioriterat. Resterande efterfrågas lokalt av garnisoner eller regementen, där de vanligaste är grundläggande soldatutbildning (GSU) samt kombattantutbildning.

CIVILA UPPDRAG

Här handlar det framför allt om avtalsbefattningar som förstärkningsresurser inom det civila försvaret, där allt fler aktörer inser och definierar sina behov av frivilliga resurser. Finansieringen kommer i huvudsak från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

ÅRETS UPPDRAG

På den militära sidan är volymen tämligen oförändrad jämfört med tidigare, eftersom Hemvärnets storlek inte ändrats. Under 2023 genomfördes 21 stycken GU-F och för 2024 planeras 22. Den civila rekryteringsvolymen ökar dock kraftigt, även om det inte hinner få något större genomslag i antalet kurser under året.

– I övrigt har exempelvis de tillförda ekonomiska medlen till "För din säkerhet" ökat med drygt 20 procent, förklarar Kristoffer.

– Under året kommer vi också att börja utbilda allmänheten i hjärt- och lungräddning.

FRAMTIDEN

Trenden inom de civila uppdragen ser ut att fortsätta uppåt och under de följande två åren planerar Försvarsutbildarna för 52 respektive 70 civila kurser. Militärt kommer Hemvärnets sjukvårdsgrupper att dubbleras, med motsvarande ökning av antalet befattningar att rekrytera och utbilda till. Även Försvarsmakten i övrigt överväger att införa specialister, vilket kommer att öka efterfrågan på GU-F från dagens dryga 20 utbildningar per år till kanske 30-40.

MÖJLIGHETER OCH UTMANINGAR

– Vår huvudsakliga uppgift är att rekrytera och utbilda till avtalsbefattningar inom totalförsvaret. Ju större

efterfrågan blir, desto större nytta kan vi göra, säger Ulf Hammarlund, utbildningschef på Försvarsutbildarna.

Kristoffer menar att:

– De största utmaningarna kommer att vara rekrytering till alla avtal samt instruktörskapaciteten för att genomföra de utbildningar detta kräver.

– På den militära sidan kommer också Försvarsmaktens möjligheter att stödja utbildningarna att bli en utmaning, tillägger Ulf.

Kristoffer avslutar med att påminna om den fastlagda inriktningen:

– Vi ska fokusera på det vi är bra på och inte expandera in på andra frivilliga försvarsorganisationers områden. Det kommer att finnas uppdrag så det räcker ändå.

TEXT: JÖRGEN SJÖHOLM

Ulf Hammarlund.
Foto: Anna Karlsson

Kristoffer Bäckström.
Foto: Anna Karlsson

● fakta

GU-F: Grundläggande soldatutbildning för frivilliga, för de som ska bli specialister i Hemvärnet.

GSU: Grundläggande soldatutbildning, för civilanställda inom Försvarsmakten som ska vara beväpnade, motsvarar GU-F.

Kombattantutbildning: Utbildning för civilanställda inom Försvarsmakten som inte ska vara beväpnade.

VAD BLIR SVERIGES ROLL I NATO?

Natos kärnuppgifter handlar om avskräckning och kollektivt försvar, civilt och militärt. Det handlar också om krisförebyggande och krishantering samt säkerhetssamarbete där diplomatin och arbetet för att behålla freden har en viktig roll.

DET ÄR VIKTIGT ATT LYFTA FRAM att Nato inte bara fokuserar på militärt försvar utan har en totalförsvarssyn. Också terrorism, migration, klimatförändringar, organiserad brottslighet och pandemier finns på agendan. Ett ökat samarbete sker med EU där de båda organisationernas förmågor kompletterar varandra.

VIKTIGA PRINCIPER

Det nordatlantiska fördraget är Natos grunddokument och undertecknades 1949. Kärnan handlar om kollektivt försvar som bygger på rätten till individuellt och kollektivt självförsvar, i enlighet med artikel 51 i FN-stadgan.

Andra principer i fördraget som medlemsländerna förväntas leva upp till handlar om att arbeta för fred och att trygga frihet, demokrati, rättsstatsprincipen liksom den enskilda människans frihet. Med andra ord, det som i vår tid uttrycks som försvaret av den regelbaserade världsordningen.

Artikel 5 i det nordatlantiska fördraget tar upp de ömsesidiga försvarsgarantier som utgör kärnan i Natos

kollektiva försvar. Enligt artikeln ska ett väpnat angrepp mot en eller flera av parterna i Europa eller Nordamerika betraktas som ett angrepp mot samtliga parter. För Sverige kommer detta militärt att innebära att svenska stridskrafter ska kunna möta ett angrepp i Finland och/eller Baltikum eller någon annanstans. Svenskt territorium kommer att vara ett bas-, logistik- och uppmarschområde för stridskrafter från andra länder, vilket kommer att ställa krav på ändrad lagstiftning och förbandsutbildning i insatsområdena. Således handlar det också om att förbereda svenska stridskrafterns insatser utanför Sverige.

Andra krav gäller logistisk kapacitet, sjukvård samt infrastruktur som hamnar, vägar och järnvägar. I och med det blir civilt försvar en nyckelförmåga nu när vi är Nato-medlemmar. Också resurser från civilt försvar ska kunna sättas in utanför landets gränser.

Nära kopplat till artikel 5 är artikel 3 som handlar om nationell beredskap och förmågan att säkra det egna territoriet, infrastrukturen och människors möjligheter att klara kriser och överleva i krig. Av det följer behovet

Många förändringar väntar vårt land som medlem i den västliga försvarsalliansen.
Foto: Vitalii Vodolazskyi / Shutterstock

av en rent nationell militär och civil försvarsförmåga som hämtar kraften från hela samhällets motståndsförmåga. Denna utgör grunden för att vi ska kunna verka militärt.

STORA PERSONALBEHOV

Vårt medlemskap i Nato kommer att ställa krav på en bemanning av såväl den politiska som den militära ledningsstrukturen. Cirka 250 officerare, inkluderande specialistofficerare, kommer att sändas ut. Det är osäkert hur många civila befattningshavare som behövs, men sannolikt kommer det inte att underskrida antalet militärer.

Vid en förfrågan hos Försvarsmaktens högkvarter är bedömningen att svensk militär kommer att tjänstgöra på alla Natos ledningsnivåer, staber och skolor. Det handlar om Brunssum, Bryssel, Neapel, Norfolk, London och Stavanger, för att nämna några orter. Vi har ungefär sex år på oss att bemanna dessa.

Det militära personalbehovet är beräknat utifrån att Sverige kommer att delta i arbetet med Natos försvarsplanering, förmågeutveckling, med flera aktiviteter. Mängden mötesföra och arbetsgrupper är mycket omfattande och frågan på sikt är om nu framräknat behov av personal kommer att räcka.

TEXT: TOMMY JEPSSON

Nordatlantiska fördraget. Foto: National Museum of American Diplomacy / Wikimedia

SÅ ÄR NATO ORGANISERAT

Den Nordatlantiska försvarsorganisationen är en politiskt styrd organisation med militära maktmedel, där de senare är nationella. Nato har inga egna militära resurser utöver ett antal radarspaningsflygplan.

CIVIL LEDNING

Organisationens politiska styrning är tydlig och det politiska högkvarteret är lokaliserat till Bryssel. Högsta beslutande organ är det Nordatlantiska rådet där de 32 stats- och regeringscheferna möts, liksom ländernas utrikes- och försvarsministrar, och där beslut tas i konsensus. Nato leds av en generalsekreterare, som sedan nio år tillbaka är norrmannen Jens Stoltenberg, ordförande i Nordatlantiska rådet. Det finns även en parlamentarisk församling, vilken saknar viktigare befogenheter, samtidigt som den tydliggör alliansens demokratiska förankring.

Formellt på samma nivå som det Nordatlantiska rådet finns en planeringsgrupp som diskuterar kärnvapenfrågor, i vilken alla medlemsländer deltar. Även här är medlemsländernas representanter civila. Nato kallar sig en kärnvapenallians och säger att så kommer det att förbli så länge kärnvapen existerar. Ett antal Natomedlemmar har utvecklat kärnvapen. De amerikanska och brittiska är knutna till det gemensamma Natoförsvaret medan de franska är helt under fransk kontroll.

För frågor som rör civilt försvar finns det som benämns Resilienskommittén som är Natos högsta organ för civila beredskapsfrågor. Kommittén svarar bland annat för beredskapsplanering, skydd av samhällsviktiga funktioner, stöd vid omfattande olyckor och kriser, samt Natos hantering av hybridhot. Under kommittén arbetar ett antal planeringsgrupper med fokus på olika områden inom civil beredskap.

MILITÄR STRUKTUR

Militärkommittén, som ansvarar för den militära planeringen, är det högsta militära organet, och lyder direkt under Nordatlantiska rådet. I Militärkommittén möts medlemsländernas försvarschefer (ÖB i Sverige). Det löpande arbetet i kommittén utförs av medlemsländernas representanter.

Militärt finns två kommandon, varav ett sysslar med utvecklingsfrågor och utbildning och är lokaliserat till Norfolk i Virginia, USA. Det andra är det operativa högkvarteret, förlagt till Bryssel. Dess främste företrädare förkortas SACEUR, vilket står för Supreme Allied Commander Europe, och den posten innehas alltid av en amerikan. För närvarande innehas posten av general Christopher Cavoli. Under den strategiska nivån finns ett antal operativa och taktiska staber för den direkta ledningen av de olika stridskrafterna.

Teori varvas med praktik under dessa ungdomsträffar. Foto: Daniel Bergström

Chansen att få uppleva utmaningar, äventyr och kamratskap på ett helt nytt sätt verkar vara en vinnande slogan. Intresset var stort när Kävlinge gjorde en ungdomssatsning i januari.

NÄR FEMTONÅRIGA JULIA LINDBERG råkade få syn på sin brors kompis broschyr som Försvarsutbildarna skickat ut blev hon nyfiken direkt. Att hon lockades in berodde kanske på att hon så länge hon kan minnas varit nyfiken över att få lära sig olika typer av räddningstjänst.

– Jag har också velat veta mer om den militära verksamheten och kommer troligen söka mig en framtid där, säger Julia Lindberg idag.

Inte heller den lika gamla Arn Cedergren, som varit intresserad av Försvarsmakten sedan han var liten, var svårövertalad efter att ha läst inbjudan.

– Jag tycker det är spännande med gruppdynamik, hur man lär sig att hålla ihop i en grupp, hur alla hittar sin egen roll och kan bidra. Hur man helt enkelt lär sig sätta laget före jaget, säger Arn Cedergren och tillägger att han också tycker om rutiner, disciplin, ordning och reda.

MÖJLIGHETER ATT TESTA DET MILITÄRA

Båda två tycker att träffarna som sker varje söndag förmiddag har gett dem nya kompisar, men gladast är de för möjligheten att prova på det militära livet i pluton Adam som de tillhör.

– Vi lärde oss grunderna om militärt uppträdande, lite om värdegrunder och om hur vi pratar med varandra. Men också om hur en uppställning går till, säger Julia Lindberg som låter bestämd när hon talar om Försvarsmakten som sin framtid.

Hon vill definitivt göra lumpen, och är helt säker på att hon kommer att trivas. Hon sportar mycket och har en bra fysik, men sticker inte undan med att det även är spännande med vapen och att snart få en egen uniform. Då kommer det att kännas mer på riktigt. Nu ser hon fram mot de kommande veckorna då de ska träna sjukvård.

SAMBANDSÖVNINGAR SPÄNNANDE

Arn Cedergren är även han en person som rör sig mycket och gillar skogsliv, men han tycker ändå att sambandsövningarna över radio är det mest spännande hittills.

– Nu ser jag mest fram emot gruppmarschen, då vi går någon mil längs Söderåsens nationalpark, säger Arn Cedergren.

Daniel Bergström, ordförande i Kävlinge berättar att man tidigare år haft en introduktionsdag i samband med att skolans läsår startar.

– Men då ungdomsbestämmelserna ändrats så att ungdomar får börja i verksamheten det år de fyller 15 år istället för att de ska ha fyllt 15, tog vi ett beslut att satsa på att få in nya ungdomar redan i januari. Nu hoppas vi givetvis att alla dessa nya ungdomar stannar kvar i verksamheten så länge de kan och att vi kan hjälpa dem vidare in i totalförsvaret. Förhoppningsvis kommer många av dem att arbeta inom någon form av uniformsyrke i framtiden och några av dem kanske väljer att stanna kvar i föreningen och i verksamheten för att fortsätta hjälpa Försvarsutbildarna Kävlinge att utbilda framtidens försvarare, säger Daniel Bergström.

TEXT: BEATA HANSSON

● fakta

Kävlinge föreningsstyrelse skickade under hösten 2023 ut ett informationsbrev till totalt 1 300 personer där man sonderade intresset hos ungdomar födda 2009 för att utbilda sig kring exempelvis skytte, sjukvård och annat som kan förekomma inom Försvarsmakten. På introduktionsdagen kom 70 ungdomar och idag är 37 av dem aktiva i ungdomsavdelningen.

KASSÖRTRÄFFAR HÖJER KOMPETENSEN

Strax före jul i fjol anordnades årets sista möte i en serie digitala möten för våra förbundskassörer. Det är tillfällen att utifrån ett flexibelt upplägg dryfta stort som smått.

Kassörsträffar ger både ny kunskap och utrymme för kassörerna att lära av varandra och diskutera uppdragets utmaningar. Foto: Pra Chid / Shutterstock

DEN 12 DECEMBER BEHANDLADES aktuella ärenden inför årsrapporteringen. Tjugotvå deltagare visar att intresset att hålla kunskaperna aktuella liksom att ta till sig det som är nytt är stort. Bland mötesdeltagarna fanns också de med andra styrelseuppdrag än kassörens.

EXPERTIS PÅ PLATS

Mikael Rye-Danjelsen ledde mötet assisterad av Kaliopi Panayotidis. Även den nye administrativa chefen Anna Eriksson deltog i mötet. En kunnig trio som gav svar på de frågor som ställdes.

På frågan hur Mikael Rye-Danjelsen ser på värdet av kassörsträffarna blir svaret:

– Mötena ger deltagarna aktualiteter och nyheter om vad som är på gång. Jag tycker att nätbaserat informationsutbyte under cirka 1½ timme har fördelen med att inte bara kansliet informerar utan att frågor kan ställas och kloka synpunkter ges från deltagarna, således en tvåvägskommunikation. En erfarenhet är att det pågående utvecklingsarbetet med CRM visar på en positiv process där förbundskassörerna är med i arbetet.

NÖJDA DELTAGARE

Yvonne Hansen har varit förbundskassör i Stockholm Södermanland sedan 2016. På frågan hur hon upplevde mötet blir svaret:

– Kassörsträffarna ger mycket. De är nödvändiga för nya kassörer men även om man har erfarenhet så förändras uppdragen, uppgifterna och verktygen. Jag känner mig uppdaterad. Mötena är en utmärkt kunskapskälla. Man kan ställa frågor, lyssna och får svar direkt. Ibland har det hänt att frågor dyker upp som jag inte tänkt på. Ett utmärkt forum för alla kassörer.

En annan röst från mötet:

– Mötena ger en påminnelse om den årscykel vi förbundskassörer arbetar efter och vi kan utbyta erfarenheter. Vi får också nyheter om exempelvis ändringar i kontoplanen med mera. Vi har ett forum där frågor kan besvaras utan att alla behöver ringa kansliet. Jag vill ge kansliet en eloge för den

utveckling som skett de senaste åren avseende ekonomisystemen, säger Sven Samuelsson, kassör i Norra Småland.

Från Västernorrland deltog Kerstin Melander.

– Mötena informerar mig om nyheter och uppdateringar som är på gång. Jag är inte kassör, men även som förbundssekreterare behöver jag hålla mig uppdaterad. Jag har ett gott samarbete med kassören och förstår hans gedigna arbete med ekonomin och stöttar där jag kan, inte minst vid årsredovisningen, säger hon.

FORTSÄTTNING FÖLJER

De som Försvarsutbildaren talat med tvekar inte.

– Självklart avser jag att delta i kommande kassörsträffar. Alltid snappar man upp något och vi har även en digital utveckling som är viktig att följa, säger Yvonne.

Hon får medhåll av Sven:

– Ska absolut delta i kommande möten eftersom den ekonomiska strukturen är under ändring. Exempelvis att fylla i ersättningsblanketter via Mina Sidor där vi om vi använder det rätt kan få en enklare tillvaro. Ser fram emot att funktionärsveckan v32 utvecklas och innehåller en flerdagarskurs för kassörer.

Kerstin är lika positiv:

– Absolut, jag tar gärna emot den information och tips som ges på dessa möten.

TEXT: TOMMY JEPSSON

KASSÖRTRÄFFAR UNDER 2024

9 januari – årsrapporteringen

9 april – slutliga förbundskort och CRM

28 maj – halvårsredovisning

8 oktober – ämne ej fastställt

10 december – slulig avrapportering för 2024

MÅNGA VILL BLI SPECIALISTER PÅ FARLIGA ÄMNE

Intresset för att bli CBRN-soldat inom Hemvärnet är större än det finns platser. CBRN-soldaterna tjänstgör inom ett spännande område där metoder och utrustning utvecklas snabbt.

Saneringsgruppen har bland annat i uppgift att sanera både människor och material som varit utsatta för farliga ämnen. Här pågår fordonssanering under övningen Aurora 23. Foto: Thomas Lindahl

CBRN STÅR FÖR kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära hot och Hemvärnets fyra CBRN-plutoner kom till som en del i arbetet med att bredda Hemvärnet och få in fler personer med specialkompetens. Att det skulle finnas CBRN-kompetens i Hemvärnet var Försvarmaktens önskemål och Fredrik Wilson, utbildningsansvarig och styrelseledamot i Förvarsutbildarnas CBRN-förbund, var med på hela utvecklingsresan.

– Målet var att få in personer med teknisk eller naturvetenskaplig grundutbildning och sedan bygga på

deras kompetens med en grundläggande soldatutbildning (GU-F), berättar han.

MED HELA LANDET SOM ARBETSFÄLT

Hemvärnets fyra CBRN-plutoner har sina hemvister i Skåne, Göteborg, Stockholm och Umeå. Det innebär att det finns en CBRN-pluton per militärregion, med undantag för Gotland. Plutonerna är dock en riksresurs och kan skickas dit de behövs. I varje pluton finns en chefsgrupp, saneringsgrupp och två spaningsgrupper. Fredrik Wilson

Fredrik Wilson har varit verksam i CBRN-förbundet sedan starten 2007. Han arbetar inom Försvarsmakten, Stockholms Amfibieregemente, som chef för CBRN-banan, vilket innebär att ansvara för en utbildningsanläggning där personal i CBRN-funktionen utbildas, exempelvis till instruktörer. Foto: Privat

förklarar vilka uppgifter spaningsgruppen kan ställas inför:

– Det kan handla om att göra en riskinventering på en plats där man ska placera personal. Då får gruppen gå in och undersöka området, vilket till exempel kan handla om att göra mätningar i luft och vatten, undersöka marken eller se vilka byggnader som ligger i närheten och vad de innehåller.

– Där kan ju ligga en fabrik som tillverkar explosiva saker och då är det dumt att skjuta åt det hållet.

Men uppgiften kan också handla om att man har fått indikationer på att det finns farliga ämnen i ett område, kanske har människor blivit sjuka utan att man förstår orsaken.

– Gruppen har mätinstrument för kemikalier och kan ta prover för olika typer av analyser, beroende på vad man misstänker, berättar Fredrik Wilson.

– Det är ett slags detektivarbete, både i förebyggande syfte och vid misstanke om att det förekommer farliga ämnen som kan skada människor, djur och natur och miljö.

Saneringsgruppen har, precis som namnet antyder, i uppgift att sanera när personer eller material varit utsatta för farliga ämnen. Det betyder både att bygga upp en saneringsplats och att utföra själva saneringen.

Fredrik Wilson igen:

– Här är också sanering av material en viktig del: fordon, material, förpackningar för mat, vatten och allt som används för logistik måste saneras för att kunna användas igen.

LÄRDOMAR FRÅN ÖVNINGEN AURORA 23

Sverige har lyckligtvis varit förskonade från allvarliga CBRN-händelser men i och med det förändrade säkerhetsläget har hotbilden ökat och förmågan att hantera angrepp måste hela tiden vässas. Ur den aspekten är övningar oerhört viktiga. Thomas Lindahl är ställföreträdande plutonchef för den Stockholmsbaserade CBRN-plutonen och våren 2023 deltog de i Aurora 23, en av de

största militära övningarna i Sverige på många år med över 26 000 deltagare.

– Vi bidrog bland annat med CBRN-kompetens vid en totalförsvarsövning på Jönköpings flygplats i samverkan med andra förband, polis, räddningstjänst och med Swedavia, som driver flygplatsen, berättar han.

Scenariot var en misstanke om att terrorister hade placerat en hemmagjord sprängladdning med klorgas i terminalen och denna skulle letas upp och desarmeras.

– Vår uppgift var i första hand provtagning, vilket innebar att stå i full skyddsutrustning och skyddsmask och utföra det precisionsarbete som provtagning innebär under stor koncentration, säger Thomas Lindahl.

– I vår utvärdering kunde vi se att vi gjorde ett bra jobb men att vi behöver träna om och om igen för att sätta rutinerna.

Thomas säger att det är en utmaning att vara CBRN-soldat eftersom det krävs ett brett kunnande.

– Det tar tid att bli riktigt skicklig, säger han.

ETT SLAGS DETEKTIVARBETE

Jennie Ivarsson hör till Thomas Lindahls pluton och deltog i Aurora 23 tillsammans med honom.

– Tyvärr har jag inte så mycket spännande att berätta från just övningen i Jönköping eftersom jag var fordonsförare och satt i bilen utanför flygplatsen och väntade, skrattar hon.

– Men när vi kom ner till Skåne, i nästa moment, fick vi ett nytt scenario med misstanke om kommande spridning av kemiska stridsmedel.

Jennie Ivarsson hör till spaningsgruppen.

– Jag har en viss fallenhet för detektivarbete och det får jag använda som CBRN-soldat, säger hon.

Jennie är lärare i grunden men arbetar idag med utbildningsverksamhet i en civilsamhällesorganisation. Efter många år i Lottakåren sökte hon sig till Hemvärnet 2013

"Jag uppskattar att vi både har roligt och arbetar metodiskt ihop trots att situationen kan vara extremt krävande och jobbig och jag tror att frivilligheten skapar ett extra hållbart engagemang." säger Jennie Ivarsson. Foto: Privat

"Hemvärnets CBRN-soldater är generellt något äldre än Försvarsmaktens anställda CBRN-soldater men i gengäld besitter de ofta en otroligt hög civil kompetens inom området och det är en av våra styrkor", säger Thomas Lindahl som är ställföreträdande plutonchef för CBRN-plutonen i Stockholm och som till vardags arbetar inom Räddningstjänsten. Foto: Privat

med sikte på att bli stabsassistent. I den grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU-F) fanns ett CBRN-moment som riktade intresset åt ett annat håll och 2017 var hon färdig CBRN-soldat.

Under Aurora 23 i Skåne hade Jennie och hennes grupp i uppdrag att undersöka om hotet om spridning av kemiska stridsmedel skulle komma att sättas i verket och vad det i så fall handlade om för ämne. De använde så kallade indikeringspapper på mätpunkter med ett visst avstånd ifrån varandra och dessa ger utslag genom att reagera med olika färger beroende på typ av kemiskt ämne.

– Det är en praktisk metod eftersom vi ser de olika färgerna på indikeringspappret från bilen och alltså inte behöver gå ur fordonet, säger Jennie.

Om indikeringen visar att det förekommer farliga ämnen kan nästa steg bli att utrymma området, sanera fordon, personer och utrustning och att ta andra typer av prover, till exempel var mark och vatten. Det kan också bli fråga om att leta efter källan.

– Det handlar alltså om att kunna arbeta vidare i kontaminerat område och man måste förstå att det är farligt och att man inte får drabbas av panik, säger Jennie.

HOTEN ÄR VERKLIGA

Hon säger att kriget i Ukraina har förändrat människors syn på krigföring och kanske särskilt den typen av massförstörelsevapen som hennes pluton är specialiserad på.

– Jag tycker att det har funnits en stor okunskap kring vilken stor skada det går att göra med ganska enkla medel genom att till exempel använda kemiska stridsmedel, säger hon.

– Bara tanken på en CBRN-attack är skrämmande men det betyder inte att man kan stoppa huvudet i sanden för hotet är ju verkligt och det har vi CBRN-specialister vetat

länge. Nu vet även omvärlden det.

Intresset för att bli CBRN-soldat inom Hemvärnet är stort. I Stockholm, där Fredrik Wilson hör hemma, står närmare 50 personer i intressekö.

– Det beror med all säkerhet på det allmänna säkerhetsläget som har fått fler personer att intressera sig för Hemvärnet och när de väl börjar läsa om de olika funktioner som finns så lockar det nog många att bli specialist, säger Fredrik Wilson.

EN POSITIV UTMANING

Bernt-Åke Nensen är förbundssekreterare för CBRN-förbundet hos Försvarsutbildarna och den som tar emot intresseanmälningar från de som vill bli CBRN-soldater. Han berättar att sedan kriget i Ukraina startade får de in fler intresseanmälningar än de kan bereda plats för. Under perioden från 24 februari 2022, då Rysslands invasion av Ukraina startade, och fram till 31 december samma år tog CBRN-förbundet emot 180 intresseanmälningar. Under 2023 kom det in strax under 100 stycken. De fyra CBRN-plutonerna inom Hemvärnet har cirka 130 befattningar, vilket innebär att även om det sker vissa förändringar så är plutonernas behov snart fyllda.

– De närmaste månaderna ska vi fundera över hur vi ska ta hand om de nya under tiden de väntar på att få komma till en pluton, berättar Bernt-Åke.

– Vi pratar även med dem om de kan tänka sig att gå någon annan väg och försöker hjälpa till att hitta alternativ om det finns intresse för det.

SÅ UTBILDAS EN CBRN-SOLDAT

Den som ska bli CBRN-soldat i Hemvärnet måste antingen ha gjort värnplikt eller vara beredd att gå en grundläggande soldatutbildning för frivilliga, så kallad GU-F. Därefter

En övning i C-skyddsdräkt och skyddsmask med skarpa preparat där Fredrik Wilson visar hur det ser ut när en droppe hamnar på målad metalltyta, i detta fall en spade. Foto: Privat

CBRN-området utvecklas just nu i snabb takt när det gäller mätinstrument och metoder. Foto: Peter Wallenberg

följer Försvarsutbildarnas ”CBRN – grundkurs” som ger grundläggande kunskaper i skydd mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära stridsmedel. Kursen innefattar även brandstridsmedel. Efter kursen ska deltagaren kunna använda personlig skyddsutrustning samt förbandets CBRN-utrustning. Sista delen i utbildningen är kursen ”CBRN – indikering/sanering”, även den hos Försvarsutbildarna, som tränar deltagarna i att lösa de uppgifter som en CBRN-pluton kan ställas inför. Här ingår både den enskildes förmåga att lösa uppgifter och gruppens metodik och organisation i arbetet. Båda dessa kurser går en gång om året, under sommaren.

– En utmaning när man tar in och utbildar till exempel yrkeserfarna och välutbildade akademiker är att lyckas sätta in deras kunskap i en militär kontext, berättar Fredrik Wilson.

– De måste förstå att de också är soldater och redan vid rekryteringen behöver vi säkerställa att de har en praktisk ådra och inte tänker sig att det här är ett skrivbordsuppdrag.

”HOTET ÄR JU VERKLIGT OCH DET HAR VI CBRN-SPECIALISTER VETAT LÄNGE. NU VET ÄVEN OMVÄRLDEN DET.

Jennie Ivarsson, CBRN-soldat i spaningsgruppen

BEFATTNINGENS GRUNDKRAV

De grundläggande kraven för att bli hemvärnsspecialist är att man är svensk medborgare och har fyllt 18 år. Hälsan ska vara god, med psykisk balans och god fysik. Medlemskap i en frivilligorganisation krävs och dessutom ingår en säkerhetsprövning. För att bli CBRN-soldat finns det ytterligare några krav, som hanteras i rekryteringsintervjuerna.

– Förutom ett högt säkerhetsmedvetande måste en CBRN-soldat också ha bra kondition, säger Fredrik Wilson.

– Vi tillbringar långa perioder i full C-stridsdräkt eller C-skyddsdräkt, med gummistövlar och vantar, och det är fysiskt krävande.

ÅRLIGA ÖVNINGAR ÄR OBLIGATORISKT

I uppdraget som CBRN-soldat ingår att vara med och öva minst åtta dagar per år. I år kommer en åtta dagar lång gemensam övning att anordnas i maj, förlagd till Umeå och Stockholm. Den övningen sker ihop med Totalförsvarets skyddscentrum (SkyddC) i Umeå som är Försvarsmaktens kunskapscentrum för CBRN. Där finns Första CBRN-kompaniet, ett insatsförband med yrkessoldater som utgör kärnan av SkyddC. Fredrik Wilson berättar att även om Hemvärnets CBRN-soldater utbildas av Försvarsutbildarna så finns det naturligtvis ett samarbete med SkyddC, inte minst när det gäller utveckling, ny kunskap och fördjupning.

– CBRN-området kommer att växa inom Försvarsmakten, även om det just nu inte finns några planer att utöka Hemvärnets CBRN-verksamhet, säger Fredrik Wilson.

– Men det händer så otroligt mycket på kunskapsområdet där teknik och metoder förfinas och det kommer nya typer av både mätinstrument och saneringsutrustning.

TEXT: ANNA WIDERBERG

● fakta

VAD ÄR CBRN?

CBRN står för kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära hot och händelser. CBRN-hot har traditionellt tolkats som hotet från kemiska, biologiska och nukleära stridsmedel. I dag ingår även hotet från olyckor och sabotage som involverar strålning, smitta och gift.

C – Kemiska stridsmedel är ämnen som används eller har utvecklats för att vara livshotande, orsaka skada eller vara prestationsnedsättande. Effekterna beror på ämnets egenskaper, koncentration och mängd. Beroende på hur de används kan de slå mot enstaka individer eller stora grupper människor.

B – Biologiska stridsmedel delas in i två kategorier: sjukdomsframkallande mikroorganismer och toxiner. Spridningen sker både i stor eller liten skala, öppen eller dolt. De kan spridas via sprayaggregat, aerosol, utsprängning, vektorer, föremål eller livsmedel och vatten. Förutom att skada människor kan biologiska stridsmedel också användas mot husdjur eller grödor.

R – Radiologiska stridsmedel är vapen som utsätter mål för joniserade strålning utan att en kärnexplosion sker. En smutsig bomb är ett sådant exempel, då används ett vanligt sprängämne för att sprida radioaktiva ämnen. Själva explosionen och dess konsekvenser är oftast farligare för människor än strålningen. Däremot har strålningen en stor psykologisk effekt och kan framkalla stark rädsla i samhället vilket gör att smutsiga bomber framför allt betraktas som ett instrument för terrorism.

N – Nukleära stridsmedel är kärnvapen som får sin explosiva förstörelsekraft från kärnenergi. En kärnexplosion skapas genom antingen fission eller fusion och detonationen sprider stora mängder radioaktivt nedfall som avger joniserade strålning. Effekterna av ett kärnvapen delas in i två kategorier: direkta effekter (stöt våg, värmestrålning, initialstrålning, elektromagnetisk puls) och nedfall.

Källa: försvarsmakten.se
www.forsvarsmakten.se/sv/organisation/totalforsvarets-skyddscentrum/cbrn/

HUR GÖR JAG OM JAG VILL BLI CBRN-SOLDAT?

CBRN-soldat i Hemvärdet är en så kallad avtalsbefattning och både Försvarsutbildarna och Försvarsmakten har digitala formulär där du kan göra en intresseanmälan. Om du uppfyller grundkraven kommer du att bli kontaktad av CBRN-förbundet. Om du blir godkänd tecknar du ett utbildningsavtal med Hemvärdet och du påbörjar din utbildning genom att söka de obligatoriska kurserna hos Försvarsutbildarna.

SÅ KLARAR DU MATEN VID KRIS ELLER KRIG

Rekommendationen är att alla ska ha mat och vatten hemma som räcker i minst sju dagar för att kunna klara sig själva vid kris – eller i värsta fall krig. Här kommer tips på vad som kan vara bra att ha hemma – och att tänka på vid förvaring och matlagning.

- Vatten är viktigast. Fem liter per person och dag räcker till de nödvändigaste behoven av vatten till dryck, matlagning och hygien. Räkna alltså med minst 35 liter per person för en vecka. Förvara svalt och mörkt i rena dunkar med rena lock. Byt ut vattnet en gång per halvår. Förvara gärna också PET-flaskor med vatten i frysen.
- En vuxen person behöver få i sig cirka 1 800–2 800 kcal per dag vid måttlig aktivitet. Vid en krissituation kan man klara sig på cirka 500 kcal per dag, vilket motsvarar 125 gram rent socker. Merparten av kalorierna bör då komma från kolhydrater som hjälper hjärnan att fungera och kroppen att orka.
- Skaffa ett förråd av mat med lång hållbarhet som kan förvaras i rumstemperatur. Köp inte konstiga grejer du aldrig har provat, utan köp hem lite extra av det du gillar att äta i vanliga fall. Förvara det i ditt vanliga skafferi om du har plats eller annat lättillgängligt ställe. Då blir det enklare att rotera matvarorna så de inte blir gamla.
- Välj gärna matvaror som går fort att tillaga eller inte behöver tillagas alls. Bra exempel är olika typer av snabbpasta, snabbris, pulverbakelser som pulversoppa och potatismos, makrill i tomatsås, bönor och kikärter, andra typer av kött-, fisk-, frukt- och grönsakskonserver, knäckebröd, mjukt bröd med lång hållbarhet (till exempel tortillabröd), ost på tub, nötter, torkad frukt, sylt (ej lättsockrad som inte håller lika länge), snabbkaffe och choklad. Krossad tomat är bra eftersom man kan koka pasta direkt i den och inte behöver extra vatten.
- Övriga matvaror som är bra att ha hemma är rapsolja, mjöl, havregryn, bakpulver, bikarbonat, torrjäst, honung, socker, buljongtärningar, kryddor och salt (med jod).
- Ättiksprit är också bra. Om grönsakerna börjar se tråkiga ut kan man lägga dem i ättiksprit så håller de ett tag till. Skölj av och koka innan de ska ätas för att få bort en del av ättiksspriten.
- Tänk på att många varor inte kan förvaras i rumstemperatur efter att de öppnats. Köp därför lagom stora förpackningar utifrån hur många ni är i hushållet.
- Om elen försvinner är det bra att göra slut på kylvarorna först eftersom de har kortast hållbarhet. Fortsätt förvara utomhus på balkong eller liknande om det är tillräckligt kallt. Frysvaror kan hålla i upp till en vecka, speciellt om man förvarar PET-flaskor med vatten i frysen och inte öppnar frysdörren i onödan.

- Skaffa ett sprit- eller gasolkök. Gasolkök är snabbare och mer brandsäkra, men spritkök lite enklare att hantera. Kombinerade sprit- och gasolkök är lite dyrare men kan vara en bra investering.
- Använd bara gasol- och spritkök inomhus som är avsedda för inomhusbruk. Ställ i så fall gasolköket så att det står stadigt på matbordet. Man ska absolut inte ställa det på spisen eftersom det kan ta eld i fettet som samlats under fläkten. Allra bäst är om man kan tillaga maten utomhus.
- Kolhydratkällor att komplettera med från naturen om det skulle behövas: Rötter från kavedun, maskros, kärleksört, vass och ormröt. Exempel på växter som bidrar med nyttiga vitaminer är nypon, maskrosblad, gräslök, vinbärsblad, förvillda nässlor, kirskål, nytuslagna björkblad och barrdryck av tall och gran.
- Glöm inte bort livsmedelssäkerheten även om det är ett krisläge! Tvätta händerna ordentligt med tvål innan du lagar maten och se till att alla redskap är rena. Använd aldrig samma skärbräda för sallad och kött, speciellt kyckling eftersom det kan leda till allvarliga matförgiftningar. Ett enkelt tips för att hålla isär dem är att köpa skärbrädor i olika färg.
- Köp hem handdiskmedel. Det finns handdiskmedel som löddrar bra även i kallt vatten, men vanligt handdiskmedel går också bra. Om möjligt, koka upp vatten och diska i det om du saknar tillgång till rinnande varmvatten.
- Har datumet gått ut? Smaka och lukta på maten – om den smakar och luktar bra går den förmodligen att äta även om bäst före-datum har gått ut. Släng dock konservburkar som är buckliga oavsett datum eftersom det kan ha kommit in luft som skadat innehållet. Kött och fisk ska alltid slängas om sista förbrukningsdag är passerad.
- Skaffa en stektermometer. De flesta mikroorganismer dör vid 72 grader Celsius, vilket är speciellt viktigt när man tillagar kyckling och köttfärs.
- Glöm inte husdjuren! Se till att du har mat och vatten så att det räcker för dem också i en vecka.

TEXT: Sara Bergqvist

KÄLLOR: MSB, Livsmedelsverket, Richard Lindgren, Försvarsutbildarna Miljö och hälsa, Malin af Ekström, Försvarsutbildarna och Lennart Zeilon, Svenska Överlevnadssällskapet.

ILLUSTRATIONER: brgfx / Freepik, upklyak / Freepik, Altagracia Art / Shutterstock, ClearDesign.se

NOTISER FRÅN FÖRBUNDEN

FÖR DIN SÄKERHET!

FÖRSVARSAUTBILDARNA SKARABORG kan konstatera att intresset för krisberedskap har ökat markant. Vid den nyligen genomförda kvällsföreläsningen För din säkerhet! deltog 48 engagerade personer från flera orter i Skaraborg. Deltagarantalet får betraktas som Skaraborgsrekord i sammanhanget. Deltagarna fick lära sig många enkla saker som skapar uthållighet genom att själva bygga upp en egen krislåda med livsmedel med lång hållbarhet och tänka framåt beträffande egna läkemedel och det lämpliga i att ha kontanter i små valörer hemma för den händelse att det elektroniska betalningssystemet upphör. Informatör var Bengt-Olof Svensson från Norra Smålands Försvarsutbildningsförbund, biträdd av Bengt Andersson från Skaraborgsförbundet. Närvarande var också två förbundsfunctionärer som planerar att under våren utbilda sig till informatörer för konceptet För din säkerhet!. Avslutningsvis kan konstateras att det redan inkommit förfrågan om ytterligare föreläsningar under året och minst en till planeras för genomförande. Föreläsningarna är ett uppdrag till Försvarsutbildarna från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

TEXT: HANS INGBERT

Soldathemmet i Skövde i det närmaste fullsatt. Foto: Tilda Rosenqvist

KALMAR VÄRMER SOLDATER I UKRAINA

UNDER VINTERN HAR KALMARFÖRENINGEN vid flera tillfällen som medlemsaktivitet tillverkat skyttegravsljus till ukrainska soldater. Skyttegravsljuset är mycket eftertraktade både för värmen och för möjligheten att laga mat eller koka lite kaffe. Med tre stenar runt ljuset som grytan vilar på så fungerar det perfekt för matlagning.

Skyttegravsljuset görs av tomma marschaller/konservburkar, wellpapp och smälta ljusstumpar. Låga breda burkar är bäst för att ge skjuts åt elden. Det har ätits mycket tonfisk och ananas för att få ihop burkar. Medlemmarna har också bett arbetskamrater, grannar, släktingar och vänner om bidrag i form av tomma burkar och ljusstumpar. Även en del lokala kyrkor har skänkt stearin och tomma marschaller.

Olika typer av skyttegravsljus i olika burkar har testats och ett skyttegravsljus gjord av en tom marschall brinner kraftigt i ungefär två timmar och därefter mindre ytterligare en stund. Viktiga lärdomar även för kris och krig i Sverige är dragna.

Kalmarföreningen har i skrivande stund tillverkat över 400 skyttegravsljus som redan är på plats och gör nytta vid fronten i Ukraina. Fler är på väg. Skyttegravsljuset skickas med Ukrainahjälpen som själva kör direkt till mottagande soldater vid fronten.

TEXT OCH FOTO: MARTINA CULLIN

Ett lass skyttegravsljus på väg till Ukraina.

MILITARY WEEKEND I FALUN

HÖSTEN 2023 GENOMFÖRDE Försvartsutbildarna Dalarna en Military Weekend i Falun. Antalet elever blev slutligen sju mycket intresserade personer. Flera hade sökt kursen men olyckligtvis blev det många återbud i sista stund.

Military Weekend ger dig en möjlighet att praktiskt prova på det militära livet under en helg samtidigt som du får information om Försvarsmaktens och de frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet.

Under helgen fick eleverna information om Försvarsmaktens fysiska krav och tester och även möjligheten att testa på styrketest samt konditionstest. De fick utmana sig själva och lära känna sina styrkor och begränsningar. På styrketestet genomförs ett så kallat multitest som är fem styrkedelar där man samlar poäng genom att försöka klara av så lång tid eller så många repetitioner som möjligt. Konditionstestet är ett så kallat fälttest där man springer två kilometer med stridsutrustning. Dessa elever fick enbart prova att springa två kilometer utan stridsutrustning för att känna hur det kändes.

Eleverna fick också en enkel utbildning i första hjälpen och använda sjukvårdsmateriel som tourniquet, som stoppar en katastrofblödning. De sov i värnpliktigas logement för att få en uppfattning om hur värnpliktiga lever och på morgonen hade de morgonuppställning i korridoren och fick lämna av styrkebesked till kurschefen.

I kursen ingår även exercis som innebär hur man går, står och flyttar sig i grupp samt en kortare genomgång på uniformssystemet och personlig utrustning, hur du använder uniform och utrustning så du klarar dig i alla väder. Försvarsmaktens värdegrund ingår som ett moment i all utbildning.

Ida Ågren-Larsson var en av de elever som deltog på kursen och förklarar helgen så här:

”Deltagandet på Military Weekend var intressant, lärorikt och inspirerande. Jag har ingen tidigare erfarenhet av det militära och valde att inte göra värnplikt i mina yngre år. När

Utbildning i åtsnörande förband som heter tourniquet.

Utbildning i olika maskering där eleverna fick prova olika utrustningar och sen gå och gömma sig i skogen och försöka hitta på varandra.

jag har blivit äldre har jag känt ett pockande intresse av att ta reda på vad det skulle innebära med ett engagemang inom Hemvärnet/Försvarsmakten och bestämde mig därför att söka till Military Weekend i Falun. Efter den helgen har jag fått mycket insikt i och kunskap om alla möjliga karriärvägar som finns inom organisationen och nu känns nästa steg mot ett engagemang närmare än någonsin.

Jag blev särskilt inspirerad av de kvinnliga instruktörerna på kursen och ser mycket positivt på att det även finns ett stort intresse från tjejer att engagera sig.

Maten var otroligt bra och ledarna kunniga och pedagogiska. Jag tycker att alla som känner sig minsta intresserad ska ta chansen och delta på ett sådant här tillfälle!”

En annan elev som kommer från Ludvika vid namn Aditya Deb var också elev under helgen. Han kom till Sverige 2015 från Indien och var 22 år vid den tidpunkten. Nu är Aditya svensk medborgare och har som ambition att gå med i Hemvärnet i Dalabataljonen. Målet är att bli stabsassistent och därefter gå vidare som underrättelseassistent. Han känner att han vill göra nytta och hjälpa till i samhället och han vill nu inspirera andra personer som kommer till Sverige att göra samma sak som honom.

Eleverna var nöjda med kursen och det är flera av dem som är intresserade av ett fortsatt engagemang i Försvarsmakten.

Försvarsutbildarna Dalarna planerar att genomföra en Military Weekend i september i år och hoppas att flera söker till den. Ansökan görs via Försvarsutbildarnas hemsida och under rubriken Utbildning & Kunskap finns ”Prova på kurser”.

Förbundet planerar även att genomföra en Military Day i september. Military Day är en kortare prova på-kurs under en dag för ungdomar mellan 15-17 år.

TEXT OCH FOTO: THERESE ALATALO

FÖRSVARsutbildarna SÖDERMANLANDS FÖRENINGStÄMMA

18 FEBRUARI GENOMFÖRDE vi vår föreningsstämma på Clarion Collection Hotel Bolinder Munktel i Eskilstuna. Stämman inleddes med samling till musik från musiksällskapet Gripen och vi bjöd alla deltagare på kaffe och smörgås.

När klockan slog 10.30 inledde föreningens ordförande stämman med att hälsa alla välkomna och särskilt välkomna våra inbjudna gäster.

Därefter presenterades Landshövding Beatrice Ask som pratade om Länsstyrelsens, kommunernas och det civila försvarets betydelse vid ett Natomedlemskap.

Landshövdingens föredrag avslutades med en frågestund där medlemmarna fick möjlighet att få sina frågor besvarade.

Sedan inleddes stämmoförhandlingarna som genomfördes i enlighet med föreningens stadgar. Föreningsstämman antog även en motion att skicka vidare till förbundsstämman för behandling.

När stämmoförhandlingarna var avslutade delades heders-tecken ut till tre av våra närvarande ungdomar.

Dagen avslutades med en gemensam lunch för alla medlemmar som deltog och därefter konstituerade sig den nya styrelsen.

Jag vill tacka alla medlemmar som kom för att ni är just våra medlemmar.

TEXT: JOAKIM ANDERSSON,
föreningsordförande

Musiksällskapet Gripen spelar samlingsmusik innan stämman. Lilla bilden: Föreningens ordförande och landshövdingen. Foto: Josefin Zetterberg

Ungdom tar klivet ner i isvaken. Foto: Lars Ålander

UNGDOMSVERKSAMHET I BOHUSLÄN-DALS VITA VINTERSKRUD

VI PÅ VÄSTKUSTEN har i mycket kommit att vänja oss vid att vintern på det nya året ofta kommer iklädd en mörk och aktig kapp, med vatten mer droppandes än stillsamt frostigt fallande.

Men nu när kung Bore valde att detta år besöka Uddevallatrakten oklädd en frostig vit kapp så passar ungdomsavdelningen på.

In i de djupa förråden frambringades en uppsättning vita blixten och på dagsprogrammet står skidteknik över kullar och vägar med Bohusläns regementes gamla lokaler i Uddevalla som fondvägg. För de yngre så stod terrängtjänst på temat med transport genom snön utan skidor.

Som en avslutning på årets vintertema så genomfördes traditionsenlig vinterövning med isvaksbad. Detta i de historiska miljöerna av Bohusläns regementes tidigare lokaler i Backamo. Ungdomarna fick träna på att under kontrollerade former ta sig upp ur en isvak med isdubbar och återfå kontroll och värme för sin kropp efter att de stigit upp ur vaken. Många glada och friska miner sken upp under denna upplevelse.

Den sista verksamhet som bedrevs under vintern var det årliga ungdomstinget där ungdomarna fick välja sin styrelse inför nästa år och ta del av verksamhetsberättelser och ekonomi.

TEXT: ALBIN SVÄRDSBY

Introduktion för nya medlemmar. Foto: Tilda Rosenqvist

INTRODUKTION FÖRSVARSDOM SKARABORG

FÖRSVARSDOM SKARABORG har haft uppstartsmöte för medlemmarna i ungdomsavdelningen. Utöver tidigare medlemmar kunde sex nya ungdomar hälsas välkomna; tre killar och tre tjejer. Vid introduktionen gick företrädare för ungdomsinstruktörerna igenom vilka bestämmelser som gäller för Försvarsungdom och vilka aktiviteter som genomförs. Genomgången gav upphov till många frågor och engagerade diskussioner. Efter introduktionspasset skedde en genomgång om hur man klarar sig i kallt väder. Som avslutning på dagen togs mått på de nyrekryterade ungdomarna inför lån av överdragskläder från Försvarsmakten. Närmast planeras en marschövning med ingående moment kring matlagning i terräng. Såväl nya som äldre medlemmar i Försvarsungdom Skaraborg såg positivt på fortsatt engagemang i verksamheten. Försvarsutbildarna bedriver orienterande verksamhet för ungdomar mellan 15 och 18 år med en möjlighet till fortsättning fram till 20-årsåldern. I utbildningen ingår information om det svenska totalförsvaret, grundläggande kunskaper i militärt uppträdande, förläggningstjänst, sjukvård och mycket annat som är bra att känna till. Verksamheten ska också vara förberedande för kommande uppgifter i totalförsvaret.

TEXT: HANS INGBERT

ÅRETS FÖRSTA GU-F ÄR GENOMFÖRD

TILL ÅRETS Grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU-F) i Göteborg var det 55 sökande, 33 personer antogs och efter några återbud infann sig slutligen 30 elever till kursen.

I hållregn åkte elever och instruktörer till Känso i Göteborgs södra skärgård vilket inte var optimalt men väderförhållandena blev som tur bättre med solsken och några enstaka plusgrader första kursdagen.

Eleverna har drillats i allt som ingår i kursen; så som sjukvård, skjututbildning, folkrätt, genomgång av stridsvästens alla delar m.m.

TEXT OCH FOTO: BENGT PALM

CRISCOM MEDIETRÄNADE PÅ HEMVÄRNSÖVNING

UNDER ÅRETS FÖRSTA hemvärnsövning, Geltic Bear, på ledningsregementet i Enköping deltog förbundet Criscom i övningens mediacell.

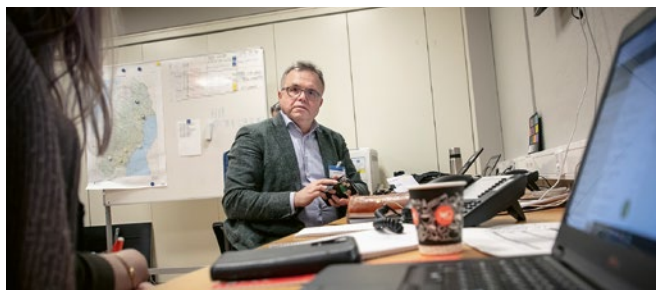
Geltic Bear med 10-16:e bataljonerna varade under fyra dygn. Criscom fanns på plats under ytterligare ett par dagar för att bistå spelgrupper, övningsledning och inte minst de övade med stöd och medial träning.

Det unika med denna övning för Criscoms del var att man inte var ditkallad för att vara en del av själva spelet i övningen. Rollen denna gång var enbart att utföra medieträning av ett antal hemvärnssoldater. Tillfällena var tänkta som träning dels till informationsbefälen, men också för att ge bataljonsstaben möjlighet att öva sina budskap och talespunkter inför framtida skarpa journalistsituationer.

Criscoms intervjuer planerades vid denna övning till länksamtal över skärm, men även via telefon. Där fick den tränade soldaten både en introduktion, en intervju och en utvärdering av sin prestation under samma tillfälle.

De gavs också tillfällen att öva på pressmeddelanden och pressträffar, där Criscom fanns tillhands med feedback.

TEXT: BEATA HANSSON

Thomas Gür, som också är ett av Hemvärnets infobefäl fick nu chansen att arbeta medialt även med andra bataljoner. Foto: Daniel Gustafsson

30 elever ryckte in på kursen.

Magnus Hjort. Foto: Trygghetspodden

KRÖNIKAN

HUR HAR SVERIGES NEUTRALITET EGENTLIGEN SETT UT?

VI ÄR MED I NATO! Att vi lämnar alliansfriheten bakom oss är ett paradigmskifte i svensk säkerhetspolitik. Men hur länge har alliansfriheten varit vår självklara inriktning? Det har pratats om att vi "kastat tvåhundra år av alliansfrihet över bord".

Men stämmer det verkligen att vi haft drygt tvåhundra år av konsekvent alliansfrihet och neutralitetspolitik? Min bild är snarare att det mer handlar om den lilla statens försök att navigera i en hotfull omvärld.

Efter förlusten av Finland 1809 kom Sverige att söka en ny roll i den internationella politiken. Den initiala tanken om återerövring av Finland kom så småningom att ersättas av en allt tydligare inriktning mot neutralitet i krig.

SVENSKA SOLDATER I DANMARK

Neutraliteten kom dock aldrig att bli den allenarådande linjen för den svenska utrikespolitiken. I samband med det Dansk-Preussiska kriget 1848–1849 förlade Sverige en reservstyrka om drygt 4 000 soldater till den danska ön Fyn men Preussen anföll aldrig Fyn och Sverige drogs inte in i kriget. I det efterföljande Dansk-Tyska kriget 1864 ville Karl XV se ett svenskt deltagande på dansk sida. Den svenska riksdagen sa dock nej vilket kom att bli dödsstöten för de skandinaviska strömningarna.

Hösten 1855 ingick Sverige den så kallade novembertraktaten med Frankrike och Storbritannien. Traktaten kom att sammanfalla med Krimkriget och kunde uppfattas som ett led i att ansluta Sverige till Rysslands fiender. Novembertraktaten kom att gälla fram till 1908.

Efter första världskrigets slut skapades Nationernas förbund som en idé om kollektiv säkerhet, vilket för Sveriges del innebar att neutralitet inte skulle vara huvudlinjen. Under 1930-talet kom dock Nationernas förbund att haverera och neutralitet kom åter att bli Sveriges väg.

OMFATTANDE STÖD TILL FINLAND

När det andra världskriget utbröt i september 1939 avgav Sverige neutralitetsförklaring men i finska vinterkriget var Sveriges roll icke krigförande och vi lämnade Finland ett avsevärt stöd i form av bl.a. en svensk frivilligkår och omfattande mängder av krigsmateriel.

När FN inrättades 1945 deklarerade Sverige att vi var beredda att uppge neutraliteten för den kollektiva säkerhet som FN skulle ge. Utrikesminister Östen Undén framhöll att "uppgivandet av neutraliteten är en logisk följd av inträdet i en organisation som vilar på solidaritetens förpliktelser medlemsstaterna emellan". I och med det kalla krigets framväxt började Sverige dock söka andra säkerhetslösningar. Åren 1948–1949 bedrevs därför förhandlingar för att få med Danmark och Norge i ett försvarsförbund som skulle stå oberoende i förhållande till de framväxande stormaktsblocken. Detta misslyckades dock och våra skandinaviska grannländer valde Nato-medlemskap framför en osäker allians med Sverige.

OLIKA BUDSKAP

Trots dessa invändningar mot den gängse bilden av en konsekvent svensk 200-årig alliansfrihets- och neutralitetspolitik, så är det ändå ett paradigmskifte i svensk säkerhetspolitik som nu sker. Och det handlar nog mer om den bild som byggdes upp från mitten av 1960-talet kring svensk neutralitetspolitik och som kom att bilda en form av nationell identitet. Den samverkan som Sverige utvecklade med olika Natoländer under det kalla kriget stred knappast i formell mening mot alliansfriheten men den avvek väsentligt från de budskap som den svenska allmänheten fick del av. Det var detta som skapade så mycket debatt under 1990-talet och som krävde att en utredning som Neutralitetspolitikkommissionen tillsattes 1992.

Efter det kalla krigets slut kom vi genom olika beslut att orientera oss allt längre bort från neutralitetspolitiken, både som praktik och som identitet. Det framstår därför som logiskt, att nu när det säkerhetspolitiska läget avsevärt försämrats, så står en klar majoritet av befolkningen bakom beslutet att gå med i Nato. Sverige är mer än redo att ta detta steg och Myndigheten för psykologiskt försvar förbereder nu möjligheten att sekondera personal till Nato-högkvarteret och därmed bidra till vår kollektiva säkerhet.

MAGNUS HJORT, generaldirektör, Myndigheten för psykologiskt försvar

DAGPENNING, DAGSERSÄTTNING, ARVODE ELLER LÖN?

Den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) ligger till grund för de flesta ersättningar. Foto: FJZEA / Shutterstock

Frivilliguppdragen ger oftast någon form av ersättning. För den insatte är hanteringen glasklar. Men i början kan rutinerna vara knepiga att förstå. Utbildningshandläggare Renee Björnö reder ut osäkerheten kring de vanligaste frågorna.

– ENKLAST ÄR REGLERNA kring ”prova-på”-helgerna med Military Weekend, då får deltagarna nämligen ingen ersättning alls. Däremot får de resa, kost, logi och utbildning. På ungdomskurserna gäller detta överlag. Förlorad arbetsinkomst ersätts inte, säger Renée Björnö.

KURSDELTAGARE

För vuxna kursdeltagare finns det två olika typer av ersättning. Den skattefria dagersättningen på 146 kronor per dag gäller aktiviteter som i huvudsak genomförs över en helg. Dagpenning utgår vid kurser som pågår i fler än tre dagar och i huvudsak på vardagar. Dagpenningen täcker för utebliven inkomst under de dagar då man tagit ledigt från sitt ordinarie arbete.

Utgångspunkten för dagpenningen är det som kallas SGI, det vill säga sjukpenninggrundande inkomst, och många frågor som kommer till kansliet handlar om detta. Dagpenningen är 90 procent av kursdeltagarens SGI.

– Det viktiga är att ha ett giltigt intyg från Försäkringskassan redan innan kursstart, eftersom ersättningsnivån kan ta lite tid att beräkna, tipsar Renée Björnö.

INSTRUKTÖRER

Instruktören får, förutom dagpenning utifrån samma princip som kursdeltagarna, ett arvode på 1 812 kronor per dag eller 262 kronor per timme.

– Den stora utmaningen idag för alla ersättningsberättigade är att skicka in sina blanketter till Försvarsutbildarnas kansli i rätt tid. Man har högst sju dagar på sig att få fram alla uppgifter som behövs. Det kan tyckas byråkratiskt men vi måste redovisa våra kostnader och utfall för våra uppdragsgivare ganska omgående och då fungerar det inte med eftersläpande arvodesräkningar.

Ersättningen är även beroende på om kursen ligger på helg eller vardag. För kursdeltagare innebär det att om en

kurs startar och slutar under en helgdag så utbetalas ingen dagpenning för helgdagarna, utan endast för vardagarna. Undantag är om man tagit ledigt från ordinarie arbete under helgdagarna.

Om en kurs däremot omsluter en helg, och exempelvis genomförs från fredag till tisdag, får man dagpenning för alla fem dagar, utan att behöva visa upp tjänstledighetsintyg.

Renée Björnö tillägger att eftersom alla kurser och utbildningar bygger på frivillighet, dit man söker sig för att man brinner för sin sak, så gör många ofta lite mer än vad de faktiskt måste. Ersättningen som ges kan därför inte alltid ses som ett mått på den faktiska arbetsinsatsen.

TEXT: BEATA HANSSON

● fakta

SGI betyder sjukpenninggrundande inkomst. Har man inget aktuellt SGI-beslut ska man besöka Försäkringskassans webbplats, ladda ner och fylla i blankett 5540 – Inkomst och arbetstid. Blanketten ska sedan skickas till Försäkringskassan enligt anvisad adress för hantering och beslut. Dagpenningen motsvarar 90% av kursdeltagarens sjukpenninggrundande inkomst (SGI). Den sjukpenninggrundade årsinkomsten delas med 365 dagar för att få fram en ersättning per dag. För närvarande är maxbeloppet 1 413 kronor per dag (enligt 2024 beslut från Försäkringskassan).

SGI-beslut från Försäkringskassan får inte vara äldre än 12 månader för att vara giltigt.

Kursdeltagaren ansöker själv om ersättning efter kurs via Försvarsutbildarnas portal Mina sidor.

Två år sedan kriget i Ukraina bröt ut

MYNDIGHETEN FÖR samhällsskydd och beredskap (MSB) uppger i en artikel på sin hemsida att MSB sedan 2022 stöttat Ukraina med bland annat minhantering, luftburen sjuktransport och utrustning för att säkra landets elförsörjning. I arbetet framåt är MSB riggade för att bistå Ukraina med ett långsiktigt och hållbart stöd med ökat fokus på uppbyggnad, resiliens och fredsfrämjande insatser.

– Två år av brutalt krig. Det är oerhört imponerande att se hur

Ukrainas befolkning fortsätter sitt faktiska och aktiva motstånd. Det är viktigt att Sverige tydligt visar att vi står kvar i vårt stöd. I år fördjupas MSB:s engagemang på flera områden, bland annat genom stöd till räddningstjänsten. Vårt fokus ligger på att stödja Ukrainas motståndskraft och förmåga att långsiktigt mota Rysslands aggression, säger Charlotte Petri Gornitzka, generaldirektör MSB.

MSB har identifierat 26 områden med betydande risk för översvämning

MSB HAR UPPDRAGET att identifiera områden i Sverige där det finns en betydande översvämningrisk. Identifiering av områden med betydande översvämningrisk görs enligt förordning (2009:956) om översvämningsskador och är en del av Sveriges arbete med att genomföra EU:s översvämningdirektiv. Översyn och identifiering sker enligt direktivet vart sjätte år. Senast en motsvarande översyn gjordes var 2018 och då identifierades 25 områden.

En översyn har utförts längs Sveriges större vattendrag och sjöar samt utefter kusten. MSB har även identifierat områden där det finns en betydande risk för översvämningar vid skyfall. Arbetet utgör en viktig del i samhällets klimatanpassningsarbete och i arbetet med att minska skador på människor, egendom och miljö i Sverige. Områdena är geografiskt spridda i hela Sverige, från Haparanda i norr till Falsterbo i söder, enligt en artikel på MSB:s hemsida.

Nya överenskommelser för att stärka krisberedskap och civilt försvar

MSB OCH SKR har tagit fram nya överenskommelser för kommuner och regioner för att utveckla krisberedskapen och det civila försvaret. Arbetet har gjorts tillsammans med länsstyrelserna, med stöd från andra myndigheter, och gäller 2024–2026, enligt en nyhet på MSB:s hemsida.

De nya överenskommelserna ger kommuner och regioner ökade möjligheter att bedriva en beredskapsutveckling som bättre svarar mot det säkerhetspolitiska läget och behoven av utveckling inom framförallt det civila försvaret.

Översvämning. Foto: MSB

Riskerna för svensk säkerhet har ökat

I DET FÖRSÄMRADE säkerhetsläge Sverige befinner sig i är det avgörande att möta hoten mot samhället med en samlad svensk ansats. Det kräver att vi tar till oss allvaret i hotbilden, och agerar för att stärka vårt säkerhetsskydd, och vår motståndskraft, i totalförsvaret, och i samhället i stort. Det konstateras i Musts årsöversikt för 2023.

I Europa går kriget i Ukraina in på sitt tredje år. Inget tyder på att kriget kommer att avslutas i närtid, varken via en militär seger eller en framförhandlad lösning. Ryssland driver kriget vidare och räknar med att den

egna uthålligheten är större än Ukraina och Ukrainas partners.

– Så länge kriget i Ukraina pågår fokuserar Ryssland sina resurser där, men det vore ett misstag att tro att en tillfällig begränsning i den ryska förmågan i vår region ger oss ett andrum. Det är av största vikt att vi fortsätter att hålla ett högt tempo i stärkandet av Försvarsmakten och totalförsvaret.

Rysslands förmåga att genomföra ett militärt angrepp mot Sverige är den dimensionerande hotbilden för Försvarsmakten, säger chefen för Must, Thomas Nilsson i ett uttalande på Försvarsmaktens hemsida.

Stärkt mörkerförmåga

FÖRSVARSMAKTEN HAR enligt en nyhet på myndighetens hemsida mottagit ett stort antal moderna högpresterande bildförstärkare och termiska sikten avsedda för soldater på marken inom armén och Hemvärnet.

Bildförstärkare har låg strömförbrukning och möjliggör både förflyttning, observation och

verkan i mörker under lång tid. Som namnet antyder förstärker bildförstärkarna det befintliga mån- och stjärnljus som oftast finns uppe i atmosfären även under mörka förhållanden. De är en förutsättning för mörkerstridsförmågan, speciellt för soldater på marken under vinterhalvåret.

Värnpliktiga från Norrlands dragonregemente K 4 genomför mörkerskjutning under stridsutbildning med skarp ammunition (SUSA) i Arvidsjaur. Foto: Antonia Sehlstedt / Försvarsmakten

Försvarsmakten skickar personal till insats i Röda havet

SVENSKA OFFICERARE deltar från och med början på mars i den EU-ledda insatsen Aspides. Operationen ska skydda civila fartyg i Röda havet mot attacker från bland annat Huthirebellerna.

När notisen skrivs planerar Försvarsmakten enligt en artikel på myndighetens hemsida för att ha tre stabsofficerare på det

operativa högkvarteret i Larissa i Grekland. En stabsofficer kommer också att placeras på styrkans ledningsfartyg ute till havs.

Operationsområdet sträcker sig främst över de stora sjö- och handelsvägarna i Röda havet samt i vattnen utanför Yemen och Oman.

RPAS till Hemvärnet

FÖRSVARETS MATERIELVERK har på uppdrag av Försvarsmakten anskaffat RPAS till Hemvärnets krigsförband. De införs i Hemvärnet för att inledningsvis utveckla metoder och taktik på lägre förbandsnivå som pluton och grupp. Systemet ska stödja hemvärnsförbanden vid lösande av uppgifter som skydd, bevakning, försvar och ytövervakning.

RPAS står för Remotely Piloted Aircraft System, på svenska benämnt fjärrstyrda flygfarkostsystem. Andra vanligt

förekommande benämningar inom området är UAV, Unmanned Aerial Vehicle och UAS, Unmanned Aerial Systems.

– Att Hemvärnet nu är först ut med bred användning av fjärrstyrda flygfarkoster ligger helt rätt i tiden. Dessa system ökar förbandens förmåga att lösa sina uppgifter i både dagsljus och mörker, säger överstelöjtnant Jan-Åke Andersson, chef vid Rikshemvärnsstabens stödavdelning i ett uttalande på Försvarsmaktens hemsida.

Temat för Beredskapsveckan 2024: "Sätt i gång!"

DEN 23 SEPTEMBER startar Beredskapsveckan 2024. Men redan nu släpper MSB årets tema som blir "Sätt i gång!". Det är en uppmaning till att stärka sin egenberedskap innan en kris eller ett krig hotar.

Beredskap måste byggas in ett normalläge, annars kan det vara för sent. Det gäller privatpersoner, men även exempelvis kommuner, myndigheter och organisationer.

– Vi vet att vi har en ganska stor grupp privatpersoner, som accepterar och förstår sitt eget ansvar och alla fördelar med en god beredskap, men man gör ingenting. Det är särskilt den här gruppen vi vill sätta i gång, säger Christina Andersson, projektansvarig för Beredskapsveckan på MSB i ett uttalande på MSB:s hemsida.

Omvärldsläget har krävt prioriteringar i verksamheten

2023 HAR DOMINERATS av Rysslands hänsynslösa anfallskrig mot Ukraina. Säkerhetsläget har ytterligare försämrats och omvärldsutvecklingen är osäker. Under året har även förberedelser för Sveriges medlemskap i Nato fortsatt. Det framgår av Försvarsmaktens årsredovisning som nu släppts.

– Mot bakgrund av omvärldsläget har Försvarsmakten genomfört nationella operationer för att upprätthålla förvarning och territoriell integritet. Det kommer under överskådlig tid vara det läge vi har att hantera och det gäller även som Nato-medlem, säger Försvarsmaktens generaldirektör, Mikael Granholm i ett uttalande på myndighetens hemsida.

Försvarsmakten har lämnat omfattande stöd till Ukraina med anledning av Rysslands anfallskrig. Stödet omfattar både materiel och utbildningsinsatser. Några exempel är stridsfordon 90, pansarvärnsvapen, minröj-

ningsutrustning, artillerisystemet Archer samt ammunition.

– Det viktiga och nödvändiga stödet till Ukraina, tillsammans med intensiv verksamhet vid alla förband, skolor och centra, har krävt avvägningar och prioriteringar i produktionen, säger Mikael Granholm.

Generaldirektör Mikael Granholm. Foto: Antonia Sehlstedt / Försvarsmakten

Samverkan för fred

FÖR LITE MINDRE ÄN ett år sedan presenterade regeringen ett strategiskt samarbete mellan Sverige och Storbritannien till stöd för Ukraina. Samarbetet stärktes ytterligare när den brittiska premiärministern senare samma år skrev under ett strategiskt partnerskap med Sverige.

En del av det strategiskt viktiga partnerskapet omfattar säkerhet och försvar. Samarbetet mellan länderna innebär bland annat att Sverige säljer 14 Archerpjäser till Storbritannien vilket i sin tur har möjliggjort donation

av artillerisystem AS 90 från just Storbritannien till Ukraina.

– Allt förändrades den 24 februari 2022, det är uppenbart. Vi har nu ett helt annat säkerhetsläge i Europa. Vi måste samarbeta allt tätare med varandra så att Ukraina i slutändan kan försvara sig och att Ryssland inte vinner kriget, sa Judith Gough, Storbritanniens ambassadör i Sverige i samband med ett besök i Boden som sammanfattas på Försvarsmaktens hemsida.

Markförbanden laddade för Nordic Response

ÖVNING VINTERSOL 24 har nått sitt slut och de övade förbanden har prövats i stundtals mycket påfrestande subarktisk miljö. Nu är den sammansatta brigadstridsgruppen redo för att ta sig an utmaningarna i norra Finland och Norge under Nordic Response 24.

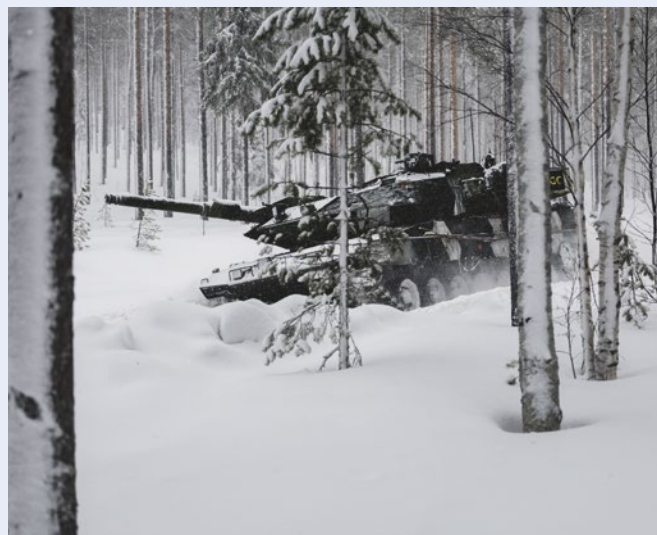
Kylan har bitvis varit sträng och snötäcket har legat tungt över Norrbottens kustland, där övning Vintersol 24 utspelat sig. Förband från Revinge i söder till Boden i norr har inte bara fått lära sig överleva i subarktisk miljö utan även förmåga att kunna verka tillsammans med andra förband.

Övning Vintersol 24 har framför allt fungerat som markförbandens förberedelse inför kommande storövning Nordic Response 24 i norra Finland och

Norge. Den övningen utspelar sig 4-15 mars och är en del av Natos stora övningsserie Steadfast Defender 24.

Arméns förband som befunnit sig i Boden har fått lära sig mycket av de friktioner som kan uppstå på Nordkalotten, framför allt vad sträng kyla innebär. Men tillsammans fortsätter armén bygga gemensam förmåga att kunna verka på Nordkalotten.

– Nordkalotten har fått en ökad betydelse på grund av att Ryssland har betydande styrkor på Kolahalvön. Vid en försämrad säkerhetssituation kommer man behöva behärska Nordkalotten för att kontrollera transatlantiska länken, säger överste Gustaf Dufberg, chef för Norrbottensbrigaden i ett uttalande på Försvarsmaktens hemsida.

Övning Vintersol 2023. Värnpliktiga och kontinuerligt anställda soldater ur I19 pansarbataljon samövar i Boden. Foto: Joel Thungren / Försvarsmakten

”Jag imponeras av motståndskraften i Ukraina”

ÖB MICAEL BYDÉN tog emot beskedet om Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina den 24 februari 2022 med förfäran och bestörtning, men också viss förvåning.

– Vi hade följt utvecklingen noga och visste att en invasion var en möjlig utveckling. Men med tanke på de höga militära risker en storskalig invasion skulle medföra var den osanno-

lik, berättar Micael Bydén i ett uttalande på Försvarsmaktens hemsida.

Risker som handlar om långa avstånd, krav på en omfattande logistik och behov av stora resurser. Och det är risker som har ”fallit ut”, som ÖB uttrycker det och han konstaterar att invasionen har kostat oerhört mycket i form av mänskligt lidande för det ukrainska folket.

Undersökning om allmänhetens reaktioner efter skarpa krigsuttalanden

MÅNGA MÄNNISKOR reagerade på medierapporteringen om att det kan bli krig i Sverige och hörde därför av sig till MSB och ställde frågor om hemberedskap, skyddsrum och hotbild. Efterfrågan på broschyren ”Om krisen eller kriget kommer” ökade markant och hade 25 000 nedladdningar under ett par dagar, något som kan jämföras med ett 50-tal nedladdningar en vanlig dag.

För att få veta mer om hur uttalandena har påverkat människors beteende och förhållningssätt till beredskap, lät MSB undersökningsföretaget Attityd göra en webbenkät bland drygt 1 000 personer. Resultatet återges till del på myndighetens hemsida och att visar bland annat att 33 procent kände en ökad oro och att var tredje person har börjat fundera mer på sin egen hemberedskap.

Om krisen eller kriget kommer. Foto: MSB

70 000 kängor till Försvarsmakten

FÖRSVARSMAKTEN FÅR EN NY marschkänga som är en tillfällig ersättare för känga M/90. Den påminner i stora drag om känga M/90, men har en mer tålig sula. Den förväntas levereras till sommaren 2024 och leveranserna ska täcka Försvarsmaktens behov framöver, enligt en nyhet

på myndighetens hemsida.

Försvarets materielverk (FMV) har upphandlat den känga som är tänkt som en tillfällig ersättare till känga M/90. Ordern omfattar 70 000 kängor med option på 20 000 till. I ordern ingår även 140 000 iläggssulor.

Nytt befolkningskyddsråd omhändertar civilbefolkningens behov

MSB UPPGER i ett pressmeddelande att myndigheten har startat ett befolkningskyddsråd som ska underlätta det gemensamma arbetet för att omhänderta civilbefolkningens behov.

Vi ska kunna varna, skydda och flytta människor – inom Sveriges gränser och mellan länder. Men planeringen kan även användas vid fredstida kriser som exempelvis kärnteknisk olycka eller stora naturolyckor.

Deltagare i rådet har därför en nyckelroll i arbetet inom varning, fysiskt skydd, utrymning och

inkvartering samt personalförsörjning från civilsamhället. Det kommer att utgöras av representanter från exempelvis civilområden, länsstyrelser, regioner, kommuner, frivilligorganisationer och trossamfund, varning och alarmering samt näringsliv.

Rådets syfte är bland annat att underlätta för samverkan och samordning genom att fånga upp behov, förankra och diskutera aktuella frågor men inte minst bidra till ett helhetsperspektiv inom området.

Skyddsrum. Foto: MSB

Piloteleverna fick sina tyska vingar

EN NY KULL svenska helikopterpilotelever har tagit examen på International Helicopter Training Centre i Tyskland. Luftstridskolans chef var på plats för att delta på vingceremonin.

Alla Försvarsmaktens piloter genomför delar av utbildningen på Flygskolan i Linköping, men den grundläggande flygutbildningen för helikopterpilotelever genomförs sedan 2008 i Tyskland.

I den lilla tyska staden Bückeburg drivs International Helicopter Training Centre av tyska armén. De svenska eleverna utbildas under ett och ett halvt år i samma klass som elever från Danmark och Tyskland.

– Utbildningen är väldigt professionell och flyglärarna har gedigen kompetens och erfarenhet. Fördelen med Bückeburgs geografiska placering är att eleverna får öva i ett av Europas tätast trafikerade luftrum. Att dessutom utbildas i en internationell kontext bidrar till att eleverna är väl förberedda för att tjänstgöra i olika länder och att samarbeta med andra länders försvarsmakter, säger kontingentschefen Anders Paulsson som även arbetar som flyglärare på skolan i en artikel på Försvarsmaktens hemsida.

Fördjupning av nordiskt luftvärnssamarbete

NÄR DE FRÄMSTA företrädarna för svenska, danska, norska och finska luftvärnsfunktionerna sammanstrålade i Halmstad i februari 2024 är det med vetskapen att samtliga länder inom en förhoppningsvis snar framtid är medlemmar i Nato. Fördelarna det kan ge diskuteras flitigt, liksom hur samarbetet kan fördjupas ytterligare.

– Våra länder har ett regionalt ansvar för luftvärn i vår del av

världen. Vi har olika system och det finns saker som skiljer sig åt mellan våra länder, men det betyder också att vi kompletterar varandra. Vi har många saker som vi kan ta med oss in i och erbjuda Nato, säger Luftvärnsregementets chef överste Mikael Beck som är värd för mötet i ett uttalande på Försvarsmaktens hemsida.

MSB:s årsredovisning för 2023

MSB HAR UNDER 2023 fortsatt arbetet mot ett säkrare samhälle i en föränderlig värld. Vi leder samverkan för att utveckla och stärka motståndskraften i samhället, vi stödjer samordningen av åtgärder och vi har genomfört ett stort antal internationella insatser för att stödja Ukraina.

– Under 2023 har det säkerhetspolitiska läget i världen

fortsatt påverkat MSB:s verksamhet i alla delar och jag kan sammantaget konstatera att vi gör skillnad i en utmanande tid. Vi har gjort det med sikte på både snabba förbättringar och långsiktig utveckling av Sveriges samlade förmåga, säger MSB:s generaldirektör Charlotte Petri Gornitzka i ett uttalande på myndighetens hemsida.

MSB skylt Tomtebodan. Foto: MSB

Apoteken ska öva sin beredskap

APOTEKEN BEHÖVER ÖVA sin förmåga att lämna ut läkemedel och andra varor vid fredstida kriser, höjd beredskap och krig. Läkemedelsverket har därför fått i uppdrag av regeringen att genomföra samverkansövningar för att stärka apotekens beredskap.

Målet är både att höja kunskapen och att ta fram förslag på åtgärder för att öka robustheten och förmågan till så kallad alternativ drift, skriver Livsmedelsverket i ett pressmeddelande.

– Detta är ett mycket välkommet uppdrag, ett av de viktigaste bidragen till landets förmåga till motståndskraft är en fungerande hälso- och sjukvård med läkemedel och sjukvårdsprodukter till allmänheten, säger Lena Björk som är direktör på Läkemedelsverket.

Läkemedelsverket ska delredovisa uppdraget i december 2024 och slutredovisa i november 2025.

Högaktuell agenda för Totalförsvarets myndighetschefsmöte

DET ÅRLIGA Totalförsvarets myndighetschefsmöte har nyligen genomförts med MSB:s generaldirektör Charlotte Petri Gornitzka och Försvarsmaktens generaldirektör Mikael Granholm som värdar. Ett referat från mötet återfinns bland annat på MSB:s hemsida.

På dagordningen för mötet stod Försvarsberedningens senaste rapport Kraftsamling, vars åtgärdsförslag regeringen har givit ett antal myndigheter i uppdrag att bedöma genomförbarheten av, utifrån respektive

ansvarsområde. Erfarenheter från kriget i Ukraina diskuteras, liksom vilka åtgärder som behöver vidtas utifrån dessa observationer. Ett annat aktuellt ämne var en lägesbild gällande förberedelser inför kommande Natomedlemskap, där deltagarna redogjorde för sina respektive arbetslägen. Den sista punkten på dagordningen handlade om att ge och ta emot stöd, där Försvarsmakten och MSB redogjorde för utvecklingen av förmågan att ge och ta emot stöd, såväl militärt som civilt.

Stor informationsinsats om Nato

DEN 7 MARS BLEV SVERIGE fullvärdig medlem i Nato och i samband med det startade en stor informationsinsats som ska ge svenskarna kunskap och fakta om Nato. Bakom insatsen står Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) tillsammans med Försvarsmakten och uppdraget kommer från regeringen. En del av insatsen riktar sig till unga mellan 16 och 25 år och en del är bredare och riktar sig till hela befolkningen.

MSB skriver på din hemsida att det finns en stor efterfrågan på fakta om vad ett Nato-medlemskap innebär för Sverige och alla som bor i landet. MSB:s generaldirektör Charlotte Petri Gornitzka framhåller att det är

ett långsiktigt samarbete som inlemts i och med medlemskapet i Nato.

– Sverige har nu en röst i alliansen, vi ska vara med och påverka. Medlemskapet har ju stor betydelse för den pågående utbyggnaden av vårt totalförsvaret, det militära och det civila. Därför behöver vi sätta oss in i vad medlemskapet innebär, både för vårt land och för oss som individer, säger Charlotte Petri Gornitzka.

Informationsinsatsen ger svar kring hur Nato fungerar och vilka värderingar alliansen ska skydda samt hur medlemskapet påverkar Sverige och alla som bor i Sverige.

Läs mer på msb.se/nato

Nordiskt försvarssamarbete fördjupas med Nato

DE NORDISKA försvarscheferna möttes på Berga slott under februari. Sveriges Nato-samarbete gör det nordiska samarbetet än viktigare.

Sveriges Nato-medlemskap har öppnat nya möjligheter för de nordiska och baltiska försvarssamarbetena. Det nordiska försvarssamarbetet Nordic Defence Cooperation (Nordefco) har varit ett nyttigt forum för att lösa gemensamma frågor. En gemensam uniform och sam-

arbete kring flera materielprojekt har blivit av, men nu blir det möjligt att tala om fördjupat operativt samarbete för att stärka försvaret av Natos nordöstra flank.

– Sveriges anslutning till Nato är utan tvekan väsentlig och kommer att kräva en fortsatt förändring av det nordiska försvarssamarbetet för att vara ändamålsenligt och anpassat till Natos planer och krav, säger ÖB Micael Bydén i ett uttalande på Försvarsmaktens hemsida.

Nyheterna är sammanställda av MINOU SADEGHPOUR.

20273870

POSTTIDNING

B

DET HÄR GJORDE VI FÖRSVARSAUTBILDARE 2023

Förra året rekryterade Försvarsutbildarna 133 sjukvårdare till Hemvärnet, men visste du att vi även rekryterade 48 individer till räddning- och röjningsstyrkor?

Vi genomförde dessutom 118 medlemsaktiviteter, 87 föreläsningar "För din säkerhet!" och mycket mer. Läs allt i bilagan – "Det här gjorde vi Försvarsutbildare 2023".

Antal medlemmar 2023

Förbund	Ungdomar	Vuxna	Totalt	Antal nyrekryterade
Rikstäckande förbund				
Befälsföreningen Militärrotor		580	586	55
Förbundet Fallbäcksmästarna		1 808	51	1 808
Förbundet Kostjägarna	6	51	57	
Förbundet Militära Sjukvårdare		1 009	2 009	6
Förbundet Sveriges Reservofficerare		511	531	133
Förbundet Fältartilleri		127	127	14
Försvarsutbildarna Mjölk och hälsa		80	80	7
Hemvärnsförbundet Riksförbundet *		311	311	3
Kavalleri- och jagatförbundet		491	511	2
Kriskommunikatörerna		268	492	66
Lufvärnets flygförbandsförbundet		407	417	65
Militärpolisförbundet	1	219	219	116
Pyroförbundet	65	354	419	106
Svenska CBRN-förbundet	10	258	268	56
Svenska Sjukvårdsförbundet	11	457	468	78
Regionala förbund				
Försvarsutbildarna Blekinge	4	258	262	28
Försvarsutbildarna Bohuslän-Dal		354	468	106
Försvarsutbildarna Dalarna	35	258	293	56
Försvarsutbildarna Gotland	298	377	675	114
Försvarsutbildarna Gävleborg	4	741	745	64
Försvarsutbildarna Halland	4	359	363	27
Försvarsutbildarna Jämtland	64	269	333	41
Försvarsutbildarna Kalmar	130	517	647	94
Försvarsutbildarna Kronoberg	50	2 425	2 475	375
Försvarsutbildarna Norra Småland	31	308	339	59
Försvarsutbildarna Norra Östergötland	90	311	401	54
Försvarsutbildarna Norrbotten	49	192	241	38
Försvarsutbildarna Skaraborg	80	283	363	41
Försvarsutbildarna Skåne	14	475	489	71
Försvarsutbildarna Stockholms och Södermanland	46	639	685	126
Försvarsutbildarna Uppsala	797	306	1 103	136
Försvarsutbildarna Västmanland	142	3 833	3 975	62
Försvarsutbildarna Västerbotten	108	2 865	2 973	59
Försvarsutbildarna Västerorrland	27	647	674	94
Försvarsutbildarna Åre	25	605	630	86
Försvarsutbildarna Åre	33	677	710	94
Försvarsutbildarna Örebro	60	436	496	66
Försvarsutbildarna Östergötland	44	207	251	46
Summa	36	207	243	136
Summa	2 038	7 790	9 828	90
Summa	2 074	7 997	10 071	272

* IRR har 179 registrerade medlemmar i de regionala förbunden.

Har du läst klart tidningen? Ge den till någon som du tycker om.